

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
Općina Maglaj
OPĆINSKI NAČELNIK

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA-DOBOJ CANTON
Maglaj Municipality
MAYOR

Broj: 04-11-3-839-1/23
Maglaj, 12.05.2023. godine

**SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
OPĆINE MAGLAJ
ZA PERIOD 2024. - 2026. GODINA**

IZRADILA:
Služba za privredu, finansije/finansije
i razvoj poduzetništva

Maglaj, maj 2023. godine

Na osnovu člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 9/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), Općinski načelnik Maglaj donosi:

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE OPĆINE MAGLAJ ZA PERIOD 2024. - 2026. GODINA

UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 9/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) pripremljen je dokument Smjernice i ciljevi fiskalne politike za period 2024. - 2026. godina, što ima za cilj projekciju prihoda i primitaka i rashoda i izdataka za pripremu budžeta fiskalne 2024. godine.

Potrebno je napomenuti da je Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva dužna dostaviti Općinskom načelniku Prijedlog smjernica do 15. maja tekuće godine, a Općinski načelnik donijeti iste do 31. maja tekuće godine. Obzirom da od strane Federalnog ministarstva finansija putem kantonalnog ministarstva finansija nisu dostavljene projekcije prihoda po osnovu indirektnih i direktnih poreza, a kako su u toku paralelni procesi u pripremi DOB-a za period 2024. - 2026. godina, pri izradi Smjernica Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva koristila je srednjoročne projekcije, godišnje procjene prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka.

Ovaj dokument treba da odražava uticaj svih aktuelnih procesa iz okruženja, sa aspekta mogućih implikacija na fiskalni kapacitet Općine Maglaj, kao i da poboljša koordinaciju između Općinskog načelnika i budžetskih korisnika za 2024. godinu.

Smjernice pokrivaju sljedeće ključne oblasti:

- Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike,
- Makroekonomsku poziciju i pretpostavke,
- Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike,
- Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i za sljedeće dvije godine,
- Projekciju prihoda i primitaka budžeta.

Smjernice i ciljevi fiskalne politike Općine Maglaj za 2024. godinu definišu početna budžetska ograničenja za korisnike budžeta. U 2024. godini primjenom Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezu na dobit, reforma poreznog sistema je na određen način zaokružena, imajući u vidu i sve do sada provedene aktivnosti i donesene propise iz domena indirektnog oporezivanja.

Još jedan bitan cilj Smjernica je da osiguraju realan, sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranja rashoda i izdataka, čime se postiže funkcionalna povezanost provođenja sveukupnih aktivnosti u koncipiranju uravnoteženog okvira prihoda i primitaka i rashoda i izdataka za sve nivoje vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući budžet Federacije, kantona, općina i vanbudžetskih fondova, shodno odredbama Zakona o budžetima, koje je svakako neophodno posmatrati u najširem kontekstu, odnosno u kontekstu ukupnog fiskalnog kapaciteta.

Dokumentacionu osnovu za izradu Smjernica i ciljeva fiskalne politike Općine Maglaj za 2024. - 2026. godinu predstavljaju:

- Dostupni analitički materijali Ministarstva trezora i finansija BiH i Federalnog ministarstva finansija, te statistički pokazatelji i informacije,
- Izvršenje Budžeta/Proračuna Općine Maglaj za 2022. godinu,
- Pokazatelji koji se odnose na nivo ostvarenih prihoda i primitaka i aktuelnih pitanja izvršavanja Budžeta u proteklom periodu 2023. godine,
- Dostupni podaci Privredne komore ZE-DO kantona, Federalnog zavoda za statistiku i Službe za zapošljavanje ZE-DO kantona,
- Publikacije Direkcije za ekonomsko planiranje BiH,
- Uprava za indirektno oporezivanje, Odjeljenje za makroekonomsku analizu.

Uvažavajući sve gore navedeno, Smjernice sadrže:

- Osnovne makroekonomske pokazatelje Federacije BiH,
- Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH,
- Osnovne makroekonomske pokazatelje ZDK,
- Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i slijedeće dvije godine,
- Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike i prioriteti Općine Maglaj u razdoblju 2024. - 2026. godina,
- Osnovni makroekonomski pokazatelji Općine Maglaj,
- Procjena prihoda budžeta Općine Maglaj u razdoblju 2024. - 2026. godina

MAKROEKONOMSKI OKVIR FISKALNE POLITIKE

U ovom poglavlju se navode osnovni pokazatelji, po nivoima vlasti, koji su označili 2021. godinu i protekli period.

FEDERACIJA BIH

MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI F BiH U 2021. GODINI

Karta: 1. Karta FBiH sa kantonima

Kantoni Federacije BiH

Unsko - sanski kanton
Posavski kanton
Tuzlanski kanton
Zeničko - dobojski kanton
Bosansko - podrinjski kanton
Srednjobosanski kanton
Hercegovačko - neretvanski kanton
Zapadnohercegovački kanton
Kanton Sarajevo
Kanton 10

Karta: 2. Karta FBiH sa općinama

MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI FBiH U 2021. GODINI

Na osnovu prikupljenih statističkih podataka može se zaključiti da su kretanja ekonomskih aktivnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) u 2021. godini imala blagi rast, da je prosječna zaposlenost dosegla nivo od 525.397 što ukazuje da se zaposlenost vraća na trend rasta prije pojave pandemije Covid 19. Stopa zaposlenosti i prosječna plaća su također blago porasle dok je registrovana nezaposlenost nastavila blagi trend opadanja. Penzije su ostale nepromjenjene uprkos rastu broja penzionera za 0,3 % u odnosu na prethodnu godinu.

BiH i FBiH ekonomija, kao i druge svjetske ekonomije, doživjela je nekoliko šokova od 2020. godine, prije svega trajni efekti pandemije koji su se odrazili na lance snabdijevanja, zatim rast cijena hrane, što je dovelo do toga da su u decembru 2021. godine u odnosu na decembar 2020. godine, cijene porasle za 6,5 % (godišnja inflacija).

Tabela 1. Osnovni ekonomski indikatori Federacije BiH					
	2017	2018	2019	2020	2021
Stanovništvo u hilj. (proc. sredinom godine)	2.201	2.198	2.180	2.195	2.189
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	1.560.136	1.538.514	1.528.894	1.515.497	1.499.495
Radna snaga - prosjek	883.172	855.410	845.053	841.762	837.078
Zaposlenost - prosjek	505.204 ²	519.303	521.493	520.162	525.387
Stopa zaposlenosti u % ¹	32,8	33,3	34,6	34,4	35,0
Stopa aktivnosti u % ²	55,7	55,3	55,3	55,8	56,9
Nezaposlenost – prosjek	357.971	335.810	313.570	321.581	311.679
Stopa nezaposlenosti u % ³	41,5	39,2	37,1	36,2	37,2
Bruto domaći proizvod u 000 KM	20.539.898	21.093.507	23.178.128	22.255.014	25.028.051 ⁴
Indeks potrošačkih cijena – CPI	101,7	101,6	100,6	99,1	102,1
Porezi na dohotke fizičkih lica u mil. KM ⁵	380,3	388,1	427,9	462,0	530,3
Porezi na dohotke fizičkih lica po stan. u KM	173,0	181,2	195,4	208,9	245
Neto plaća - prosječna u KM	860	928	926	958	988
Industrijska proizvodnja - indeks	103,8	100,9	97,3	94,2	109,8
Izvoz robe - u 000 KM	7.254.540	7.811.810	7.620.114	8.871.411	9.571.089
Uvoz robe - u 000 KM	12.435.048	13.286.561	13.944.811	11.590.586	15.131.784
Trgovinski bilans u 000 KM (deficit)	-5.180.508	-5.354.881	-6.224.697	-4.809.188	-6.660.888
Pokrivenosti uvoza izvozom u %	55,2	59,5	55,0	65,9	63,3
Penzija - prosječna u KM	372	388	416	428	428
Broj penzionera – stanje 31.12.	412.538	418.828	423.008	428.137	429.545
Broj poslovnih subjekata – stanje 31.12.	105.861	110.536	112.855	114.867	117.180
Bruto ostvarene investicije u mil. KM ⁶	3.292	3.393	3.849	3.418	-
Stopa investiranja ⁷	16,0	15,5	15,7	15,4	-

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)

Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

1. Stopa zaposlenosti se računa u odnosu na radno sposobno stanovništvo (na osnovu podataka o zvanično registriranom broju zaposlenih u Federaciji BiH)
2. Stopa aktivnosti = radna snaga / radno sposobno stanovništvo * 100 (ILO metodologija). Pokazuje % aktivnosti radne snage na tržištu rada
3. Stopa nezaposlenosti se računa u odnosu na radnu snagu. (na osnovu podataka o zvanično registriranom broju nezaposlenih u Federaciji BiH)
4. Procjena FZS Saopćenje 10.3.4 od 31.03.2022. godine
5. Porezi na dohotke fizičkih lica se računaju prema novoj metodologiji koja je u primjeni od 2018. godine definirani Uredbom o izračunu indeksa razvijenosti
6. Ostvarene investicije u stalna sredstva = Materijalna st. sr.+ Nematerijalna st. sr.+ Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta;
7. Investicije FBiH za 2021. godinu biće dostupne u augustu 2022. godine
8. Stopa investiranja predstavlja odnos investicija i BDP-a.

1. Nivo razvijenosti

U ovom poglavlju dati su pokazatelji razvijenosti kantona i Federacije BiH, na osnovu kojih sukantoni rangirani u odnosu na indeks razvijenosti.

Za izradu indeksa razvijenosti kantona i jedinica lokalne samouprave u Federaciji koriste se sljedeći indikatori:

- a) porezi na dohotke fizičkih lica po stanovniku (X1);
- b) stopa zaposlenosti (X2);
- c) kretanje stanovništva (X3);
- d) udio starog stanovništva u ukupnom stanovništvu (X4);
- e) stopa obrazovanja radne snage (X5).

Porezi na dohotke fizičkih lica po stanovniku (X1) se računaju kao odnos ukupnog iznosa naplaćenih poreza koji su tokom jedne fiskalne godine platili poreski obveznici, fizička lica s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave za koje se vrši izračunavanje, i broja stanovnika koji žive na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine iz obrazaca: porez na dohodak od nesamostalnih djelatnosti (GIP-1022), porez na dohodak od samostalne djelatnosti (SPR-1053), porez po odbitku od slobodnih i drugih samostalnih djelatnosti (AUG-1031, ASD-1032, AMS-1035, APR-1036), porez na prihod od imovine i imovinskih prava (PIP-1034), porez od iznajmljivanja imovine (PRIM-1054), porez na dohodak od ulaganja kapitala, dobitke nagradnih igara i igara na sreću, i porez po odbitku nerezidentana prihoda od povremenog obavljanja samostalne djelatnosti (PDN-1033), i podaci Federalnog zavoda za statistiku o procijenjenom broju stanovnika na nivou kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave.

Stopa zaposlenosti (X2) se računa kao odnos ukupnog broja zaposlenih na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave, i radno sposobnog stanovništva na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Kretanje stanovništva (X3) se računa kao odnos procijenjenog broja stanovnika na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti i broja stanovnika kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave prema rezultatima posljednjeg zvaničnog popisa stanovništva. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Udio starog stanovništva u ukupnom stanovništvu (X4) se računa kao odnos broja stanovnika sa 65 godina i više na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave i procijenjenog ukupnog broja stanovnika kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Stopa obrazovanja radne snage (X5) se računa kao odnos broja stanovnika sa srednjom školom i višim nivoom obrazovanja i radne snage (zaposleni i nezaposleni) na nivou kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

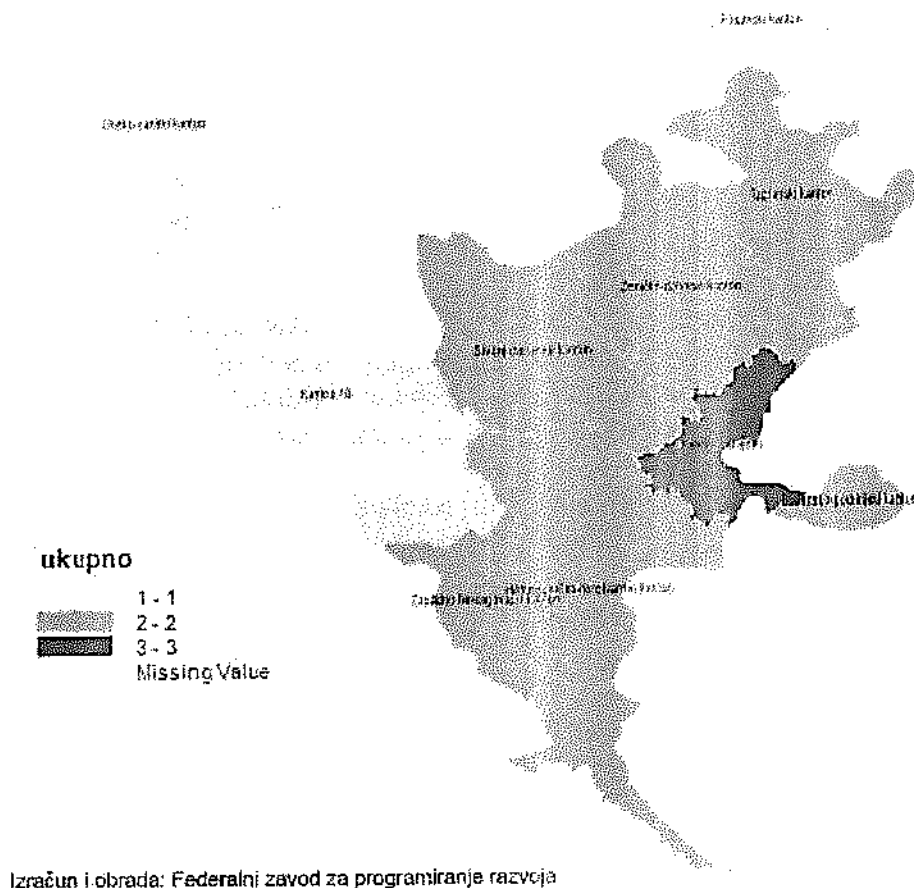
Tabela 2. Nivo razvijenosti FBiH po kantonima 2021

Kantoni	Rang	Rast / pad*	Grupa	Indeks 2021	Prihod od poreza na dohodak po 2021	Stepen zaposlenosti 2021	Kretanje stanovništva 2013-2021	Učešće starog stanovništva 2021	Stepen obrazovanja radne snage 2021
Kanton Sarajevo	1	0	I	2,02	2,98	2,33	1,81	0,84	1,62
Zapadnohercegovački	2	0	II	1,08	0,82	0,83	0,99	0,85	1,84
Bosansko-podrinjski	3	1	II	1,04	1,42	1,85	0,27	0,28	1,09
Hercegovačko-neretvanski	4	-1	II	0,99	1,07	1,11	0,77	0,57	1,31
Zeničko-dobojski	5	1	II	0,84	0,58	0,92	0,89	1,25	0,71
Tuzlanski	6	-1	II	0,84	0,64	0,90	0,98	1,00	0,75
Srednjobosanski	7	0	II	0,66	0,21	0,59	0,85	1,27	0,58
Unsko-sanski	8	0	III	0,41	0,14	0,00	0,78	1,46	0,00
Posavski	9	0	III	0,29	0,13	0,11	0,00	0,69	0,68
Kanton 10	10	0	III	0,27	0,00	0,05	0,09	0,00	1,24

Izračun i obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Po izračunu indeksa razvijenosti FZZPR-a u 2021. godini na 1. mjestu po rangu razvijenosti je i dalje Kanton Sarajevo, dok je na posljednjem 10. mjestu Kanton 10.

Slika 2. Indeks razvijenosti kantona – rang ukupno 2021

2. Zaposlenost

U 2021. godini u FBiH je zabilježen blagi rast broja zaposlenih. Ukupan prosječan broj zaposlenih u 2021. godini iznosi 525.397 i u odnosu na 2020. godinu povećao se za 5.235 ili 1,0 %. Rast broja zaposlenih ukazuje na to da se vraća trend rasta broja zaposlenih prije pojave pandemije Covid 19. Kada je u pitanju udio zaposlenih žena u odnosu na ukupnu zaposlenost ona iznosi 42,3 % i veća je za 0,3 procentna poena u odnosu na prethodnu godinu.

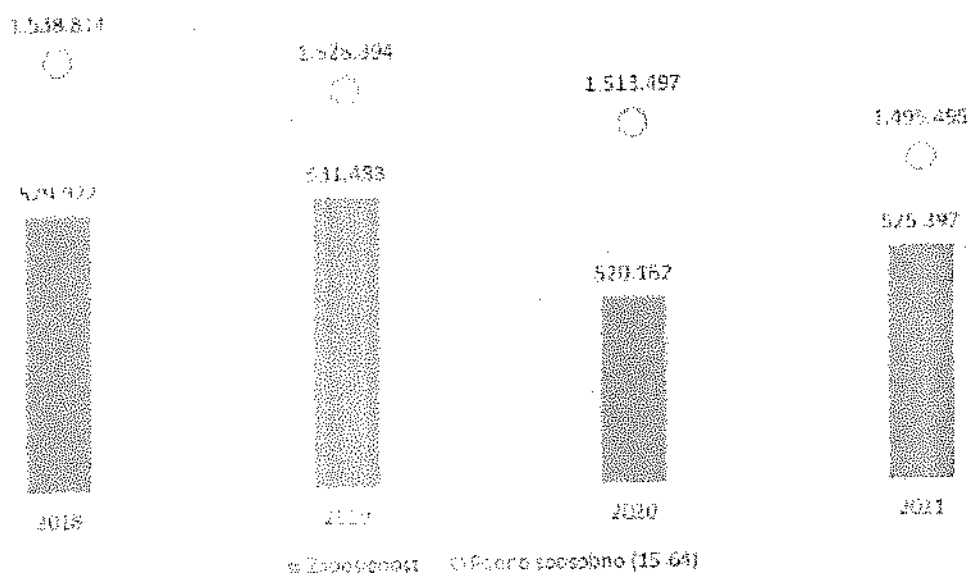
Stopa zaposlenosti stanovništva na osnovu podataka o zvanično registriranom broju zaposlenih u Federaciji BiH u 2021. godini (broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 35,0 % što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,9 procentnih poena.

Stopa aktivnosti ili učešća radne snage koja predstavlja procentualno učešće aktivnog stanovništva (radne snage) u radno sposobnom stanovništvu u FBiH u 2021. godini iznosi 55,8 % što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,2 procentna poena.

Prema Anketi o radnoj snazi iz 2021. godine koja je provedena po preporukama i definicijama ILO organizacije i zahtjevima Statističkog ureda EU (EUROSTAT), stopa zaposlenosti u FBiH u 2021. godini iznosi 46,0 % (broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,6 procentna poena. Trenutna stopa zaposlenosti u FBiH je značajno niža u odnosu na evropski prosjek koji u EU 27 iznosi 68,4 %.

Grafikon 1 Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo po godinama u FBiH

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021) (Federalni zavod za statistiku, 2021)
Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

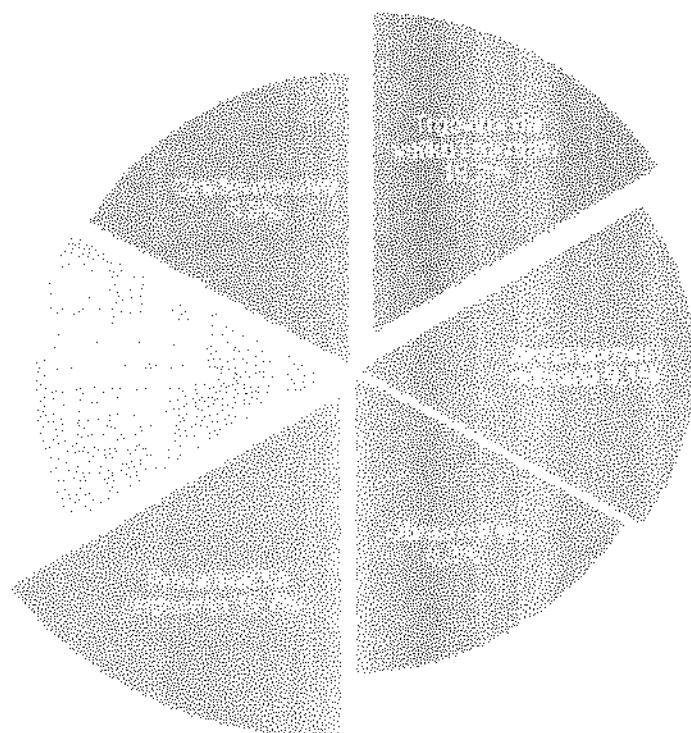
Podaci o ukupnom broju zaposlenih osoba u Federaciji BiH dobijeni su obradom podataka koji su preuzeti iz Porezne uprave Federacije BiH (puni obuhvat). U podatke o ukupnom broju zaposlenih u Federaciji BiH uključen je broj zaposlenih u Ministarstvu odbrane BiH; ali nije razvrstan po kantonima.

U strukturi zaposlenih u 2021. godini, najveće učešće čine zaposleni u prerađivačkoj industriji 19,7 %, u trgovini 18,2 % i u javnoj upravi 9,1 %. Najmanje učešće zaposlenih i dalje je u poslovanju nekretninama 0,5 %, snabdijevanju vodom, uklanjanju otpadnih voda i upravljanja otpadom 1,6 % i djelatnostima proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom 1,6 %.

Gledano unutar prerađivačke industrije najveće učešće čine zaposleni u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme sa 16,5 %, u proizvodnji prehrambenih proizvoda 13,3 % i proizvodnji namještaja 1,5 %, dok je najmanje učešće zaposlenih u proizvodnji računara i elektroničkih i optičkih proizvoda 0,08 %, u proizvodnji duhanskih proizvoda 0,15 % i proizvodnji ostalih prevoznih sredstava 0,04 %.

Najveće povećanje broja zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu zabilježeno je u djelatnostima informacija i komunikacija za 9,4 %, administrativnim i pomoćnim djelatnostima 5,9 % i u djelatnostima stručne naučne i tehničke djelatnosti za 4,0 %, dok je najveći pad broja zaposlenih zabilježen u djelatnostima poslovanja nekretninama za 7,1 %, vađenju ruda i kamena za 3,4 % i u djelatnostima proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom za 1,1 %.

Grafikon 2. Prikaz najvećih udjela u zaposlenosti FBiH po KD 2021

Prosječan broj zaposlenih po kantonima FBiH za 2020. i 2021. godinu daje se u slijedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 3. Prosječan broj zaposlenih po kantonima FBiH 2020. i 2021.

Kantoni	2020	2021	% promjene	Razlika
Unsko - sanski	37.085	37.712	1,7	627
Posavski	6.353	6.296	-0,9	-57
Tuzlanski	97.863	99.589	1,3	1.726
Zeničko - dobojski	82.073	82.178	0,1	105
Bosansko - podrinjski	8.882	6.913	0,5	31
Srednjobosanski	50.024	49.930	-0,2	-94
Hercegovačko - neretvanski	52.336	52.673	0,6	337
Zapadnohercegovački	20.041	20.401	1,8	360
Kanton Sarajevo	150.451	152.576	1,4	2.125
Kanton 10	10.869	10.956	0,8	87
Federacija BiH	520.162	525.397	1,0	5.235

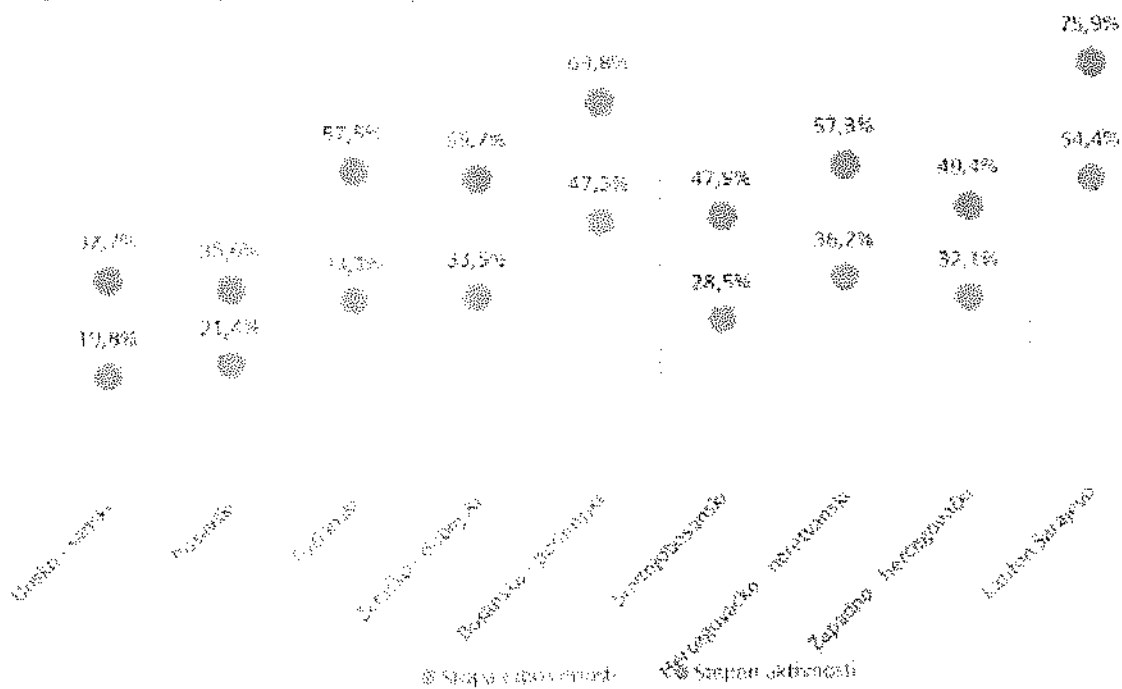
Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)

Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je, osim Posavskog i Srednjobosanskog, u svim kantonima, najviše u Zapadnohercegovačkom i Tuzlanskom za po 1,8 %, Unsko-sanskom za 1,7 % i Kantonu Sarajevo za 1,4 %. Smanjenje zabilježeno u Posavskom iznosi 0,9 % i Srednjobosanskom kantonu za 0,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

Stopa zaposlenosti i stopa aktivnosti stanovništva po kantonima FBiH u 2021. godini daje se u slijedećem pregledu:

Grafikon 3. Stopa registrovane zaposlenosti i aktivnosti stanovništva po kantonima FBiH 2021

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

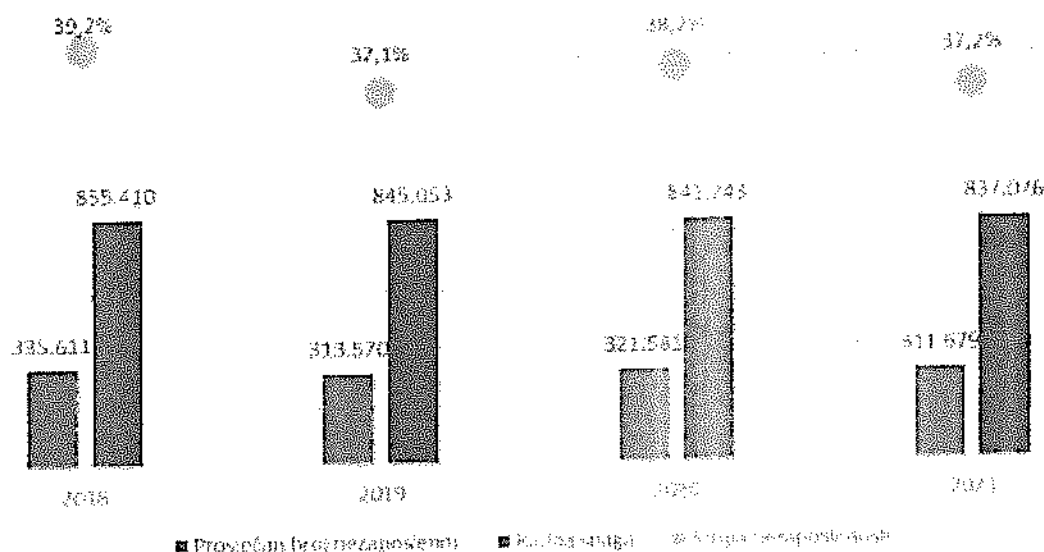
3. Nezaposlenost

U 2021. godini u Federaciji BiH prosječan mjesečni broj nezaposlenih lica iznosi 311.679 što je manje za 9,902 ili 3,1 % u odnosu na 2020. godinu.

Stopa registrovane nezaposlenosti u FBiH (broj zvanično registrovanih nezaposlenih u odnosu na radnu snagu) iznosi 37,2 % i u odnosu na prethodnu godinu smanjila se za 1,0 procentni poen.

Prema Anketi o radnoj snazi 2021. godina, koja je provedena po preporukama i definicijama ILO organizacije i zahtjevima Statističkog ureda EU (EUROSTAT), stopa nezaposlenosti u FBiH u 2021. godini iznosi 18,9 % (broj nezaposlenih u odnosu na radnu snagu), što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,4 procentnih poena.

Grafičkon 4. Nezaposleni, radna snaga i stopa nezaposlenosti po godinama u FBiH

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)

Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

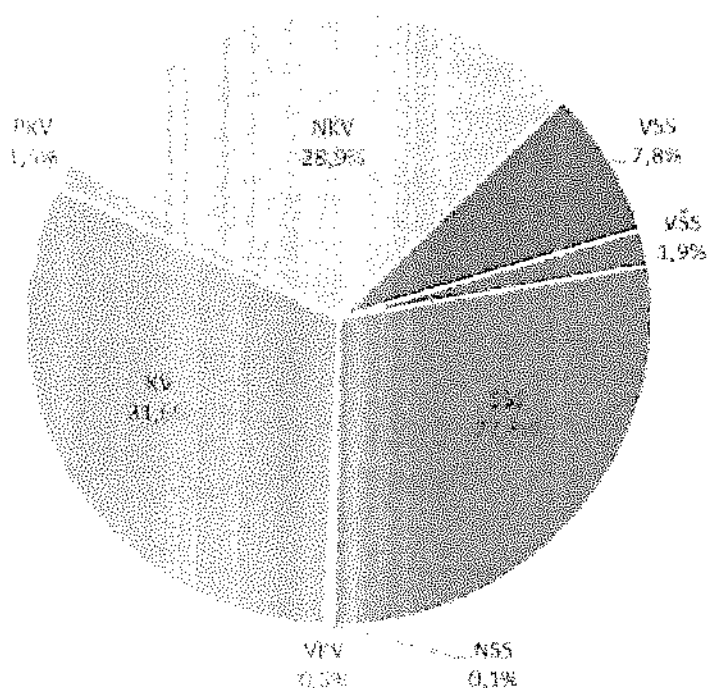
Od prosječnog broja nezaposlenih registriranih lica u FBiH u 2021. godini, 216.449 (69,4 %) su osobe sa određenim nivoom stručne spreme, a 95.230 (30,6 %) su osobe bez stručne spreme. Među nezaposlenim licima najviše je KV (98.371 ili 31,6 %) i NKV (90.130 ili 28,9 %) radnika, a najmanje je radnika sa NSS (379 ili 0,1 %) i VKV spremom (903 ili 0,3 %).

Smanjenje nezaposlenosti prema stručnom obrazovanju u FBiH zabilježeno je najviše kod osoba sa VKV kvalifikacijama za 12,6 %, NSS za 10,5 %, i PKV za 7,7 %, dok je najveće povećanje nezaposlenih osoba zabilježeno kod osoba sa VŠS kvalifikacijama za 1,8 % u odnosu na prethodnu godinu.

Iz registra službi za zapošljavanje u FBiH izbrisano je u prosjeku 13.075 osoba, od čega je brisano zbog zaposlenja njih 7.426, što je za 94 ili 1,3 % više nego prethodne godine.

Radnu snagu čine zaposlene i nezaposlene osobe

Grafikon 5. Nezaposlenost prema stručnom obrazovanju FBiH 2021

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)

Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Među nezaposlenim ženama učesće je nešto drugačije, najviše nezaposlenih stručnih žena je sa SSS kvalifikacijama 30,5 %, a najmanje nezaposlenih žena sa VKV kvalifikacijama 0,1 %, dok je među nestručnim ženama najviše njih sa NKV kvalifikacijama 30,0 %, a najmanje sa NSS kvalifikacijama 0,2 %.

Prosječan broj nezaposlenih mladih (15-24 godina starosti) na evidencijama zavoda za zapošljavanje se smanjio za 10,7 % u odnosu na prethodnu godinu. Nezaposleni mladi čine 13,2 % ukupnog broja nezaposlenih. Od toga 52,4 % čine nezaposlene mlade žene, što je manje za 0,5 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu.

Prema Anketi o radnoj snazi 2021. godine, stopa nezaposlenosti mladih u FBiH u 2021. godini iznosi 41,0 % (broj nezaposlenih mladih dobne skupine 15-24 u odnosu na radnu snagu mladih) i viša je u odnosu na prethodnu godinu za 0,7 procentnih poena.

Kada je u pitanju nezaposlenost po kantonima, najviši prosječan mjesečni broj nezaposlenih lica registriran je u Tuzlanskom kantonu (73.295 ili 23,5 % od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH), Kantonu Sarajevo (60.287 ili 19,3 %) i u Zeničko - dobojskom kantonu (54.543 ili 17,5 %). Najmanji prosječan mjesečni broj nezaposlenih osoba registrovan je u Bosansko - podrinjskom kantonu (3.297 ili 1,1 % od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH).

Smanjenje broja nezaposlenih je registrirano u skoro svim kantonima ove godine osim u Zapadno - hercegovačkom kantonu gdje je zabilježeno jedino povećanje broja nezaposlenih od 0,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Najveće smanjenje broja nezaposlenih ostvareno je u Tuzlanskom za 4,9 %, Zeničko-dobojskom kantonu za 3,5 % i Kantonu Sarajevo za 3,2 %, u odnosu na prethodnu godinu.

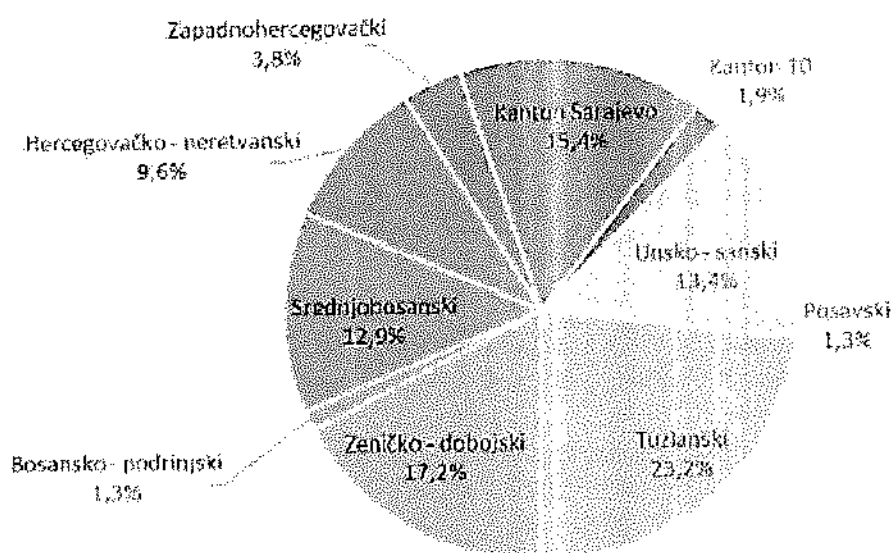
Tabela 4. Broj zvanično registrovanih nezaposlenih lica po godinama kantoni FBiH

Kantoni	2020	2021	% promjene	Razlika
Unsko - sanski	34.806	34.194	-1,8	-612
Posavski	4.253	4.171	-1,9	-82
Tuzlanski	77.112	73.295	-4,9	-3.817
Zeničko - dobojski	56.527	54.543	-3,5	-1.984
Bosansko - podrinjski	3.363	3.297	-2,0	-66
Srednjobosanski	34.312	33.961	-1,0	-351
Hercegovačko - neretvanski	31.537	30.639	-2,8	-898
Zapadnohercegovački	10.980	11.035	0,5	55
Kanton Sarajevo	62.266	60.287	-3,2	-1.979
Kanton 10	6.425	6.258	-2,6	-167
Federacija BiH	321.581	311.679	-3,1	-9.902

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)
 Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Kada je u pitanju nezaposlenost mladih (15-24) po kantonima u odnosu na ukupan broj nezaposlenih u FBiH, taj broj je najviši u Tuzlanskom kantonu 3,1 %, Zeničko - dobojskom 2,3 % i Kantonu Sarajevo 2,0 %, dok je najmanji postotak nezaposlenih mladih u Posavskom i Bosansko-podrinjskom kantonu 0,2 %. Nešto je drugačija struktura nezaposlenih mladih u kantonima u odnosu na ukupan broj nezaposlenih mladih u FBiH, što je prikazano na grafikonu.

Grafikon 6. Nezaposlenost mladih po kantonima FBiH 2021

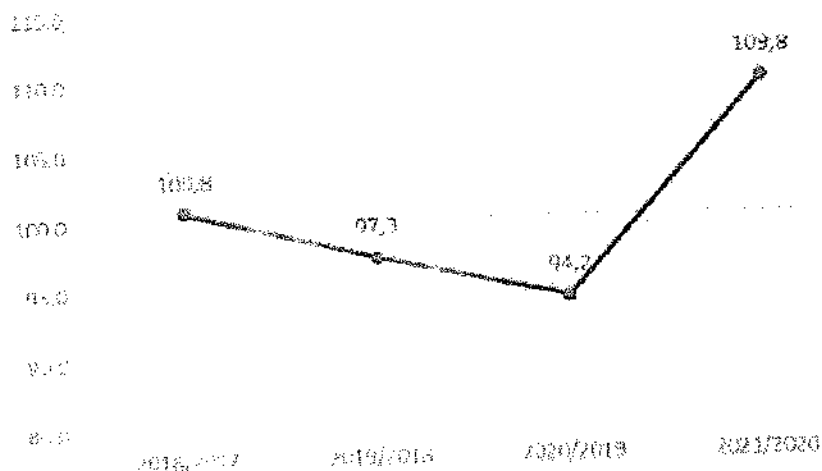

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)
 Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

4. Industrijska proizvodnja

Prema statističkim podacima, u 2021. godini u FBiH je došlo do rasta ukupne industrijske proizvodnje za 9,8 % u odnosu na prethodnu godinu.

Grafičon 7. Izvorni indeksi obima industrijske proizvodnje po godinama u FBiH

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)
 Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Struktura industrijske proizvodnje se neznatno promijenila u odnosu na 2020. godinu. I dalje najveće učešće imaju prerađivačka industrija (72,8 %), proizvodnja električne energije (17,3 %) i rudarstvo (9,9 %). Najveći rast industrijske proizvodnje u FBiH ostvaren je u području prerađivačke industrije u oblasti proizvodnje gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme za 27,3 %, proizvodnji motornih vozila, prikolica i poluprikolica za 25,2 % i proizvodnji koksa i rafiniranih naftnih proizvoda za 24,0 %. Najveći pad ostvaren u proizvodnji ostalih prevoznih sredstava za 26,7 %, proizvodnji odjeće za 14,7 % i u proizvodnji uglja i lignita za 10,9 % u odnosu na prethodnu godinu.

Gledano po kantonima, rast ukupne industrijske proizvodnje zabilježili su svi kantoni a najviše Hercegovačko - neretvanski kanton (za 27,4 %), Srednjobosanski i Bosansko-podrinjski kanton (za 18,0 %) i Unsko - sanski (za 15,5 %), dok su najmanji rast industrijske proizvodnje zabilježili Zeničko - dobojski (za 2,0 %) i Kanton 10 (za 0,9 %).

Tabela 5. Izvorni indeksi industrijske proizvodnje po kantonima FBiH

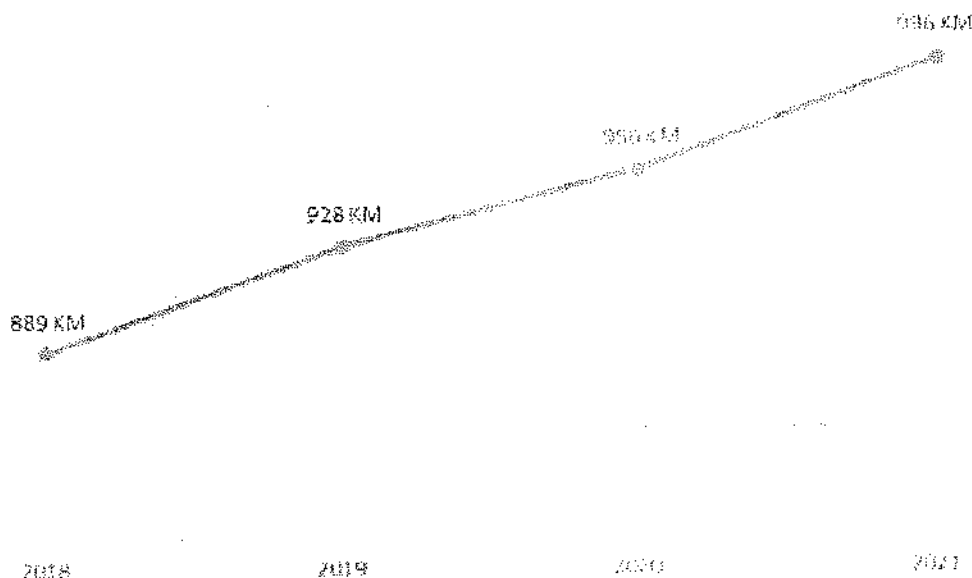
Kantoni	2018	2019	2020	2021
	2017	2018	2019	2020
Unsko - sanski	100,2	103,8	94,0	115,5
Posavski	87,7	95,3	95,3	106,7
Tuzlanski	100,0	97,9	97,4	102,8
Zeničko - dobojski	96,6	93,6	101,2	102,0
Bosansko - podrinjski	95,3	72,7	98,7	118,0
Srednjobosanski	99,2	101,1	87,9	118,0
Hercegovačko - neretvanski	122,3	97,5	73,9	127,4
Zapadnohercegovački	103,0	111,6	101,5	114,0
Kanton Sarajevo	104,6	103,7	86,9	102,4
Kanton 10	97,3	96,2	98,0	100,9
Federacija BiH	100,8	97,3	94,2	109,8

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)
 Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja.

5. Neto plaće

U 2021. godini u FBiH zabilježen je rast prosječne mjesečne neto plaće u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna mjesečna neto isplaćena plaća po zaposlenom radniku u FBiH iznosila je 996 KM, za 4,2 % viša u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 8. Prosječna isplaćena neto plaća po godinama u FBiH

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)
Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

U 2021. godini, u FBiH najviša prosječna isplaćena neto plaća zabilježena je u području finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja i to u pomoćnim djelatnostima u prosječnom iznosu od 2.454 KM, zatim u području informacija i komunikacija u djelatnostima računarskog programiranja, savjetovanja i djelatnosti u vezi s njima u prosječnom iznosu od 1.918 KM, te u finansijskim uslužnim djelatnostima, osim osiguranja i penzijskih fondova u prosječnom iznosu od 1.843 KM.

Najniža prosječna isplaćena neto plaća ove godine zabilježena je u području snabdijevanja vodom, uklanjanja otpadnih voda, upravljanja otpadom i to djelatnostima sanacije okoliša te ostalih djelatnosti upravljanja otpadom u iznosu od 460 KM, u prerađivačkoj industriji i to u oblasti proizvodnje kože i srodnih proizvoda u iznosu od 465 KM i u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima i to u oblasti zaštite i istražnih djelatnosti u iznosu od 469 KM.

Najveće prosječno povećanje plaće u odnosu na prethodnu godinu zabilježeno je u djelatnostima administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti za 8,5 %, u prerađivačkoj industriji za 7,1 % i djelatnostima stručnih naučnih i tehničkih djelatnosti za 6,7 %, dok je jedino smanjenje plaće zabilježeno u djelatnosti umjetnosti, zabave i rekreacije za 0,8 %.

Kada su u pitanju kantoni, najviša prosječna neto plaća je isplaćena u Kantonu Sarajevo (1.251 KM), Hercegovačno – neretvanskom kantonu (1.080 KM) i Kantonu 10 (942 KM), dok je najniža u prosječna plaća isplaćena u Srednjobosanskom kantonu (799 KM).

Povećanje prosječne mjesečne neto plaće zabilježeno je u svim kantonima. Najveće povećanje je zabilježeno u Kantonu Sarajevo za 6,1 %, a zatim u Posavskom kantonu za 5,9 %, dok je najmanje povećanje prosječne plaće zabilježeno u Kantonu 10 za 1,4 % u odnosu na prethodnu godinu.

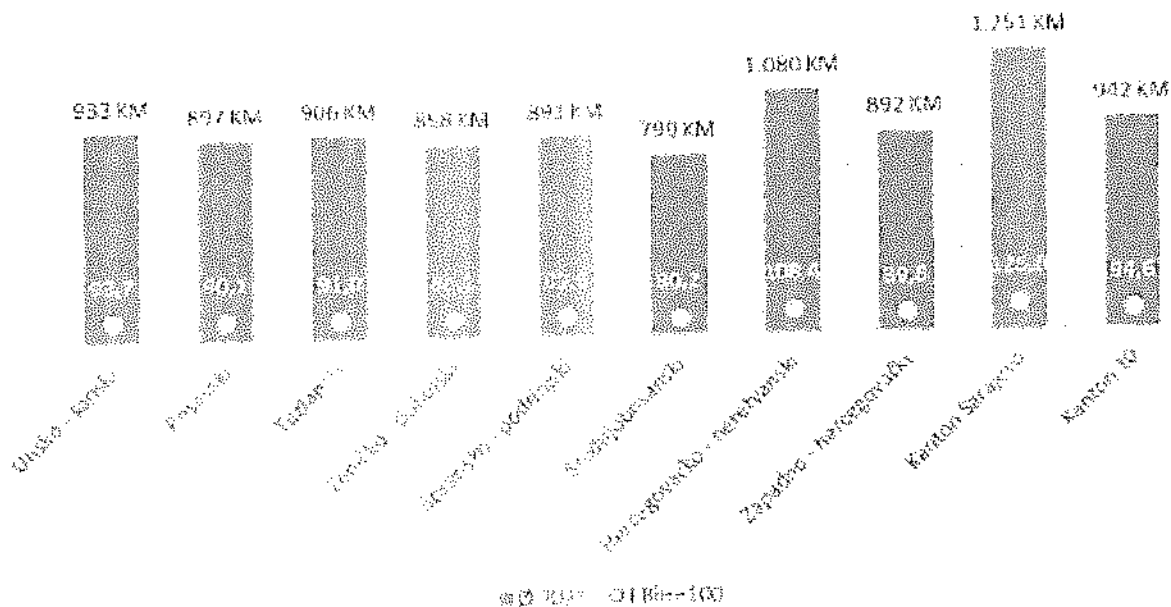
Tabela 6. Prosječna isplaćena neto plaća u KM po godinama po kantonima FBiH

Kantoni	2020	2021	% promjene	FBIH 2021= 100
Unsko - sanski	897	933	4,0	93,7
Posavski	847	897	5,9	90,1
Tuzlanski	863	906	5,0	91,0
Zeničko - dobojski	820	858	4,6	86,1
Bosansko - podrinjski	856	891	4,1	89,5
Srednjobosanski	774	799	3,2	80,2
Hercegovačko - neretvanski	1.029	1.080	5,0	108,4
Zapadnohercegovački	873	892	2,2	89,6
Kanton Sarajevo	1.179	1.251	6,1	125,6
Kanton 10	929	942	1,4	94,6
Federacija BiH	956	996	4,2	100,0

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)

Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Grafikon 9. Pregled neto plaća u KM po kantonima FBiH 2021

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)

Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

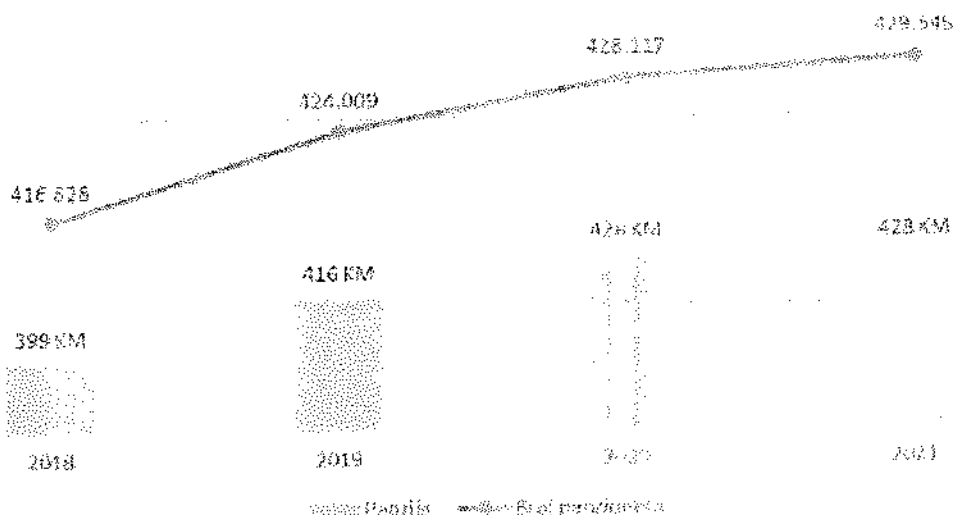
6. Penzije

Ukupan broj penzionera u FBiH u decembru 2021. godine iznosi 429.545, što je za 0,3 % više nego u prethodnoj godini. U periodu 2018. – 2021. godine, broj penzionera rastao je po prosječnoj stopi od 1,0 %. U izvještajnoj godini starija populacija (65+) čini 16,7 % ukupnog stanovništva FBiH, dok penzioneri čine 19,8 % ukupne populacije u FBiH.

Prosječna isplaćena penzija u FBiH u decembru 2021. godine iznosila je 428,00 KM, što je ostalo nepromijenjeno u odnosu na prethodnu godinu. Samostalnu penziju u prosječnom iznosu od 490,00 KM primilo je 355.210 korisnika ili 82,7 % od ukupnog broja penzionera. Najniža isplaćena penzija iznosi 382,20 KM, a zajamčena 11.478,90 KM. Najviša isplaćena penzija u decembru 2021. godine iznosi 2.174,50 KM.

Broj penzionera i iznos isplaćenih penzija po mjestu prebivališta koje se isplaćuju iz Fonda PIO daje se u grafičkom pregledu.

Grafikon 10. Prosječna penzija i broj penzionera po godinama u FBiH

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)

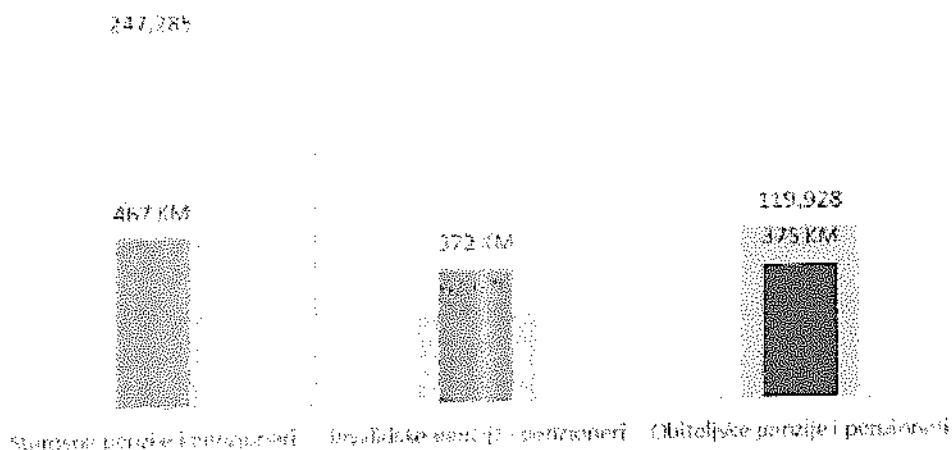
Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Najniži iznos penzije pripada korisniku starosne, porodične, odnosno invalidske penzije kome je penzija određena umanjem iznosu od penzije utvrđene po odredbama stava (2) člana 81. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Najniži iznos penzije je iznos najniže penzije isplaćene za decembar 2021. godine u Federaciji, usklađene za sva pripadajuća povećanja na dan ostvarivanja prava, a dalje se usklađuje u skladu sa članom 79. stav (1) ovog zakona.

Zajamčeni iznos penzije pripada osiguraniku koji je ostvario pravo na penziju sa 40 godina staža osiguranja kome je penzija određena u manjem iznosu od penzije utvrđene po odredbama stava (5) člana 81. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Zajamčeni iznos penzije je iznos zajamčene penzije isplaćene za decembar 2020. godine u Federaciji, usklađene za sva pripadajuća povećanja na dan ostvarivanja prava, a dalje se usklađuje u skladu sa članom 79. stav (1) ovog zakona.

U 2021. godini broj korisnika starosne penzije povećan je za 1,9 % kao i porodične penzije za 0,1 %, dok se broj korisnika invalidske smanjio za 5,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 11. Vrste penzionera i penzija FBiH 2021

Izvor podataka: (Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje Mostar, 2021)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Kada su u pitanju kantoni najviši broj penzionera zabilježen je u Kantonu Sarajevo sa učešćem od 20,3 %, a najniži u Posavskom kantonu sa učešćem od 0,9 % u ukupnom broju penzionera u Federaciji.

Broj penzionera se smanjio u većini kantona osim u Posavskom kantonu, gdje je zabilježeno povećanje broja penzionera za 1,9 %, i u Unsko - sanskom kantonu za 1,2 %, u odnosu na prethodnu godinu. Najviše smanjenje broja penzionera zabilježeno je u Kantonu Sarajevo za 1,3 %, Bosansko - podrinjskom za 1,2 %, a najmanje smanjenje je u Hercegovačko - neretvanskom kantonu za 0,3 %.

Tabela 7. Broj penzionera i prosječna penzija po kantonima FBiH 2021

Kanton	Broj penzionera	Ukupan iznos isplaćenih penzija/mirovina	Prosječna penzija /mirovina u KM
Unsko - sanski	23.928	9.838.824	411
Posavski	3.986	1.752.115	440
Tuzlanski	72.149	33.033.188	458
Zeničko - dobojski	62.399	28.244.865	453
Bosansko - podrinjski	5.441	2.539.618	467
Srednjobosanski	39.316	16.850.412	429
Hercegovačko - neretvanski	38.509	18.658.543	485
Zapadnohercegovački	11.646	5.391.893	463
Kanton Sarajevo	87.012	46.908.388	539
Kanton 10	6.992	2.950.787	422
Federacija BiH	351.378	166.168.632	473
Ukupno BiH	370.851	171.833.326	463
Ukupno Inozemstvo	58.694	11.798.037	201
UKUPNO	429.545	183.631.363	428

Izvor podataka: (Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje Mostar, 2021)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

7. Registar poslovnih subjekata

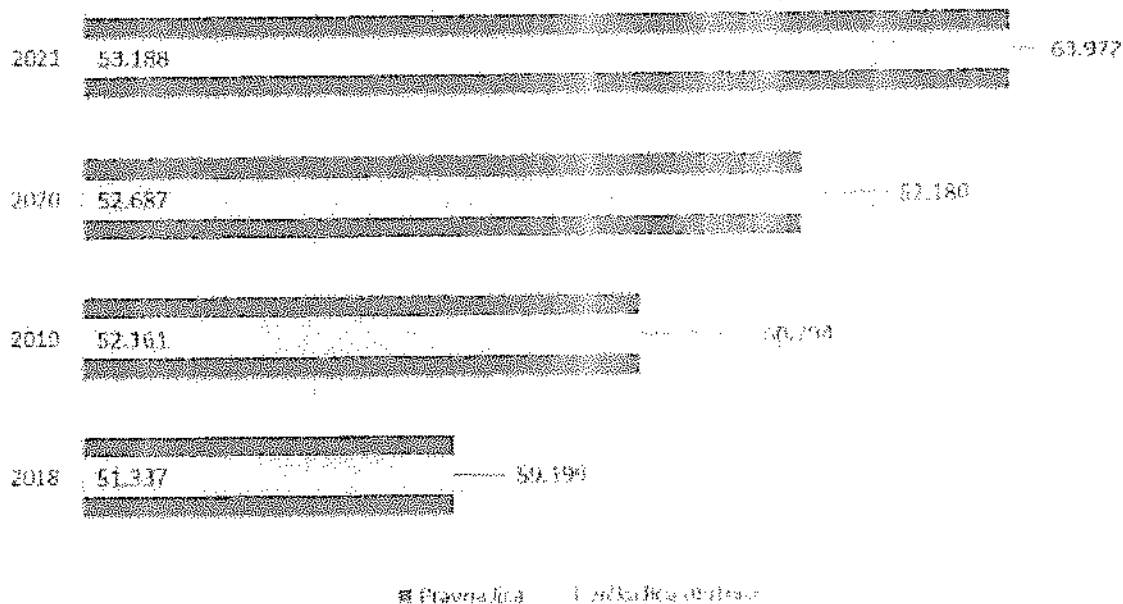
Registar poslovnih subjekata obuhvata pravna i fizička lica registrovana na teritoriji FBiH. Poslovni subjekti su pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u skladu sa propisima, te tijela državne vlasti, tijela državne uprave i tijela lokalne samouprave i uprave.

Ukupan broj poslovnih subjekata na dan 31.12.2021. godine iznosi 117.160, što je više za 2,0 % u odnosu na prethodnu godinu. Registrovan broj pravnih lica u FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 63.972, što je više za 2,9 % u odnosu na prethodnu godinu.

Na dan 31.12.2021. godine registrovano je ukupno 31.008 poslovnih jedinica u sastavu pravnih lica ili 0,8 % više nego u 2020. godini. Pod jedinicama poslovnih subjekata podrazumijevaju se organizacione jedinice u sastavu poslovnog subjekta (radionice, skladišta, uredi, stovarišta, predstavništva, prodajna mjesta itd.) smještene na geografski određenom mjestu.

Fizičke osobe obrtnici su osobe koje samostalno vrše djelatnosti, obavljaju djelatnost obrta i slobodnih zanimanja u svoje ime i za svoj račun. Broj registrovanih fizičkih lica – obrtnika u 2021. godini iznosi 53.188 što je više za 1,0 % u odnosu na 2020. godinu.

Grafikon 12. Broj poslovnih subjekata po godinama u FBiH

Izvor podataka: (Federalni zavod za statistiku, 2021)
Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Broj poslovnih subjekata na dan 31.12.2021. godine po kantonima daje se u slijedećem pregledu:

Tabela 8. Struktura poslovnih subjekata po kantonima u FBiH 2021
stanje 31. 12. 2021.

Kanton	Ukupno poslovnih subjekata	Pravna lica	Jedinice u sastavu pravnih lica	Fizička lica obrtnici
1	2	3	4	5
Unsko-sanski	9.743	5.714	3.896	4.029
Posavski	1.593	1.058	834	535
Tuzlanski	21.214	9.953	6.224	11.261
Zeničko-dobojski	14.576	6.808	4.314	8.168
Bosansko-podrinjski	1.098	601	427	497
Srednjobosanski	11.003	5.469	2.697	5.534
Hercegovačko-neretvanski	14.423	7.654	3.410	6.769
Zapadnohercegovački	5.653	3.446	874	2.207
Kanton Sarajevo	33.828	21.003	7.290	12.825
Kanton 10	3.629	2.266	1.042	1.363
Federacija BiH	117.160	63.972	31.008	53.188

Izvor podataka: (Federalni zavod za statistiku, 2021)

Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Gledano po kantonima najveći broj poslovnih subjekata na kraju 2021. godine registrovan je u Kantonu Sarajevo sa učešćem od 28,9 % u odnosu na ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH, Tuzlanskom kantonu sa učešćem od 18,1 %, dok je najmanje učešće registrovano u Posavskom kantonu sa 1,4 % i Bosansko - podrinjskom kantonu sa učešćem od 0,9 % u ukupnom broju poslovnih subjekata u FBiH.

Najveći broj pravnih lica na kraju 2021. godine registrovan je, također, u Kantonu Sarajevo (32,8 % u odnosu na ukupan broj pravnih lica u FBiH), a najmanji broj u Bosansko - podrinjskom kantonu (0,9 % u odnosu na ukupan broj pravnih lica u FBiH).

Najveći broj fizičkih lica – obrtnika na kraju 2021. godine registrovan je u Kantonu Sarajevo kantonu (24,1 % u odnosu na ukupan broj obrtnika u FBiH), a najmanji broj u Bosansko - podrinjskom kantonu (0,9 % u odnosu na ukupan broj obrtnika u FBiH).

Povećanje ukupnog broja poslovnih subjekata zabilježeno je u svim kantonima a najviše u Kantonu Sarajevo za 4,3 %, Bosansko - podrinjskom kantonu za 3,6 % i Srednjobosanskom kantonu za 2,0 % u odnosu na prethodnu godinu.

8. Indeks potrošačkih cijena – CPI

Od 2006. godine u BiH se izračunava i prati indeks potrošačkih cijena (CPI) što, u skladu sa međunarodnim standardima, predstavlja opće priznatu mjeru inflacije. Stoga je prestalo praćenje cijena na malo i troškova života. Pored toga, indeks potrošačkih cijena koristi se za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Također, ovaj indeks se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućava upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, te služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa.

Indeks potrošačkih cijena u FBiH izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju čini 619 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 10.000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta i geografskih lokacija. Indeks potrošačkih cijena odražava kretanje cijena roba i usluga koje kupuju potrošači. On poredi cijenu nepromijenjene korpe dobara i usluga u tekućoj godini sa cijenama dobara u baznoj godini.

U decembru 2021. godine u odnosu na decembar 2020. godine, cijene su porasle za 6,5 % (godišnja inflacija), dok je indeks prosječnog mjesečnog rasta potrošačkih cijena (CPI) za 12 mjeseci tokom 2021. godine iznosio 102,1.

Analizom potrošačkih cijena u FBiH može se zaključiti da je najveći rast cijena registrovan u djelatnosti prevoza (13,6 %), hrani i bezalkoholnim pićima (10,1 %) i djelatnostima restorana i hotela (4,5 %), dok je smanjenje cijena zabilježeno u odjeljku odjeće i obuće za 6,6 % i komunikacija za 0,3 % u odnosu na prethodnu godinu.

Indeks potrošačkih cijena u 2021. godini zadržao je sličnu strukturu kao i 2020. godine sa malim promjenama, dok su na kretanje ukupnih cijena najviše uticale promjene cijena hrane i bezalkoholna pića (sa udjelom od 34,3 %), stanovanja, vode, gasa i drugih energenata (sa udjelom od 15,5 %) i prijevoza (sa udjelom od 13,3 %).

Tabela 9. Indeks potrošačkih cijena prema COICOP u FBiH 2021

Odjeljak	2021	Ø 2021	XII 2021
	Struktura u %	Ø 2020	XII 2020
Ukupno	100,0	102,1	106,5
1. Hrana i bezalkoholna pića	34,3	103,8	110,1
2. Alkoholna pića i duhan	4,3	102,1	102,3
3. Odjeća i obuća	3,7	91,2	93,4
4. Stanovanje, voda el.energija, gas i drugi energenti	15,5	101,7	106,9
5. Namještaj, kućanski uređaji i red. održavanje kuće	5,0	99,0	103,5
6. Zdravstvo	4,8	101,2	101,3
7. Prijevoz	13,3	105,7	113,6
8. Komunikacije	3,2	99,6	99,7
9. Rekreacija i kultura	3,9	100,2	100,9
10. Obrazovanje	0,7	100,3	100,3
11. Restorani i hoteli	3,6	101,3	104,5
12. Ostala dobra i usluge	7,6	100,6	101,7

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)

9. Izvoz

U 2021. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 9.571 mil. KM što je za 39,3 % više u odnosu na izvoz u 2020. godini. I ove godine najveće učešće u izvozu Federacije BiH ima Tuzlanski kanton sa 21,7 %, dok najmanje učešće imaju Posavski i Kanton 10 sa 1,4 %.

Povećanje izvoza zabilježeno je u svim kantonima FBiH, najviše u Hercegovačko - neretvanskom kantonu za 119,9 %, Unsko - sanskom za 48,7 % i Zeničko - dobojskom kantonu za 45,2 %, dok je najmanje povećanje izvoza zabilježeno u Srednjobosanskom kantonu za 22,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

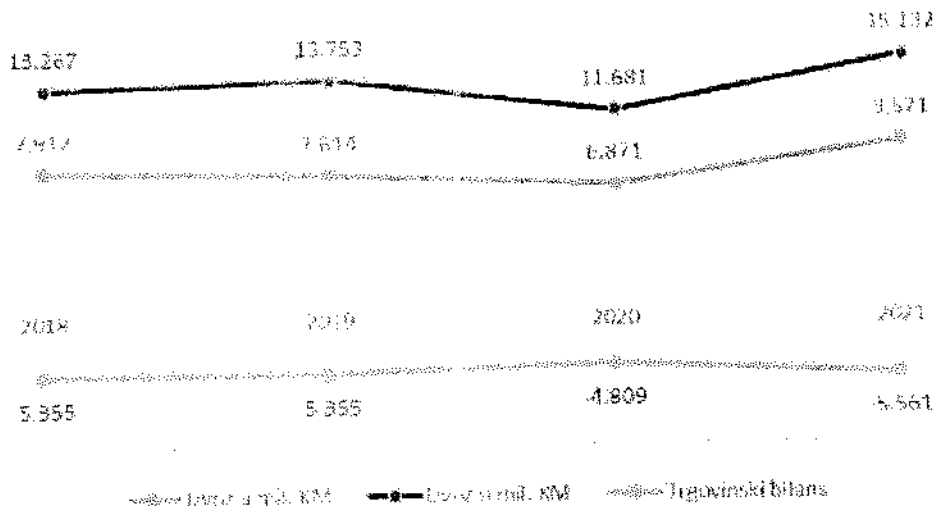
10. Uvoz

U 2021. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 15.132 mil. KM što je za 29,5 % više u odnosu na 2020. godinu. Najveće učešće u uvozu Federacije BiH i dalje ima

Kanton Sarajevo sa 33,8 % i Tuzlanski kanton sa 15,7 %, dok najmanje učešće ima Kanton 10 sa svega 0,7 % i Bosansko - podrinjski sa 0,9 %.

Povećanje uvoza zabilježeno je u svim kantonima FBiH, najviše u Hercegovačko - neretvanskom kantonu za 52,5 %, Bosansko - podrinjskom kantonu za 46,4 % i Unsko-sanskom kantonu za 41,1 %, dok je najmanje povećanje uvoza zabilježeno u Kantonu 10 za 17,3 % u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 13 Kretanje vanjskotrgovinske razmjene po godinama u FBiH

Izvor: (Uprava za indirektno oporezivanje, 2021)
Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

11. Trgovinski bilans i pokrivenost uvoza izvozom

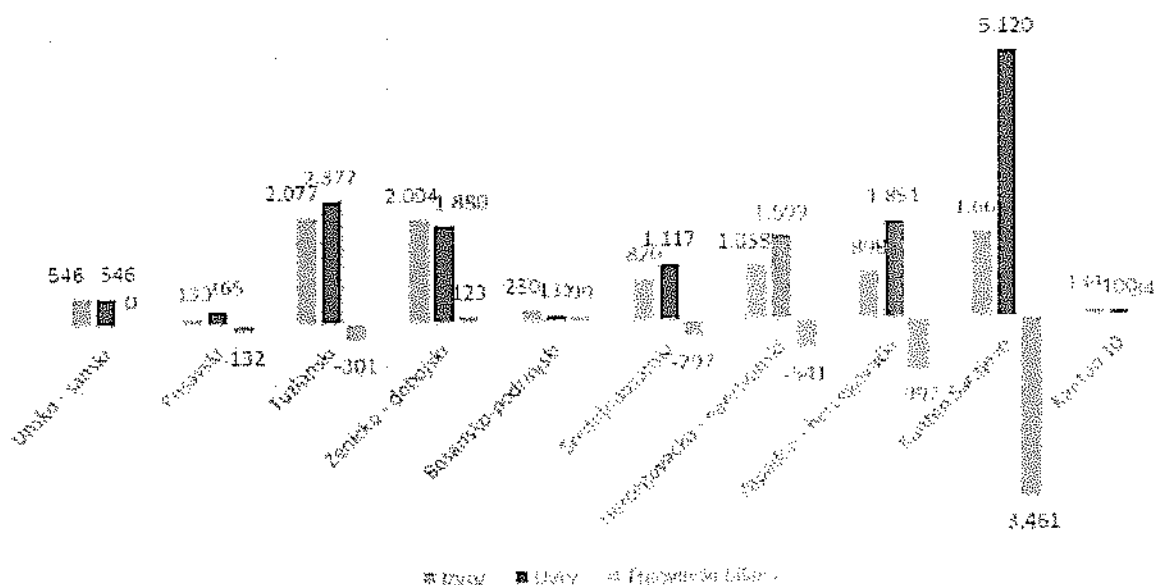
Pokrivenost uvoza izvozom u FBiH u 2021. godini iznosi 63,3 % i viša je za 4,4 procentna poena u odnosu na 2020. godinu kada je iznosila 58,8 %. Učešće Federacije BiH u ukupnom izvozu BiH za 2021. godinu iznosi 67,1 % što je više za 1,7 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu, a u ukupnom uvozu 70,1 % što je više za 0,9 procentnih poena.

Trgovinski deficit Federacije BiH u 2021. godini ostvaren je u iznosu od 5.561 mil. KM i bilježi povećanje za 15,6 % u odnosu na vanjskotrgovinski deficit u prethodnoj godini.

Deficit je zabilježen u većini kantona FBiH osim u Zeničko - dobojskom, Bosansko - podrinjskom, Kantonu 10 i Unsko - sanskom kantonu koji bilježe suficit u odnosu na prethodnu godinu. Ove godine najveće povećanje trgovinskog deficita zabilježeno je u Tuzlanskom kantonu za 50,2 %, Srednjobosanskom za 32,5 % i Posavskom kantonu za 26,0 %, dok je smanjenje deficita zabilježeno u Hercegovačko - neretvanskom kantonu za 4,6 % u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje suficita zabilježeno je u dva kantona i to u Kantonu 10 za 134,0 % i Bosansko - podrinjskom kantonu za 37,9 %, dok su Zeničko - dobojski kanton i Unsko - sanski zabilježili prelazak iz deficita u suficit.

Učešće trgovinskog deficita u BDP-u FBiH u 2021. godini iznosi 22,6 %, što predstavlja povećanje za 0,6 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu, kad je učešće deficita u BDP-u iznosilo 21,6 %.

Grafikon 14. Izvoz, uvoz i trgovinski bilans roba u mil. KM po kantonima FBiH 2021

Izvor: (Uprava za indirektno oporezivanje, 2021)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

12. Porezi na dohotke fizičkih lica

Porezi na dohotke fizičkih lica po stanovniku se računaju kao odnos ukupnog iznosa naplaćenih poreza koji su tokom jedne fiskalne godine platili poreski obveznici, fizička lica, rezidenti sa prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području kantona za koje se vrši izračunavanje, nerezidenti (lica sa prebivalištem u Republici Srpskoj, Brčko Distriktu i strani državljani) koji rade kod poslodavca na teritoriji FBiH i broja stanovnika koji žive na području kantona. Ovaj pokazatelj je jedan od indikatora koji se koristi za izračun indeksa razvijenosti i predstavlja aproksimaciju ukupnog prosječnog ostvarenog dohotka po svim osnovama fizičkih lica koja žive u nekom kantonu.

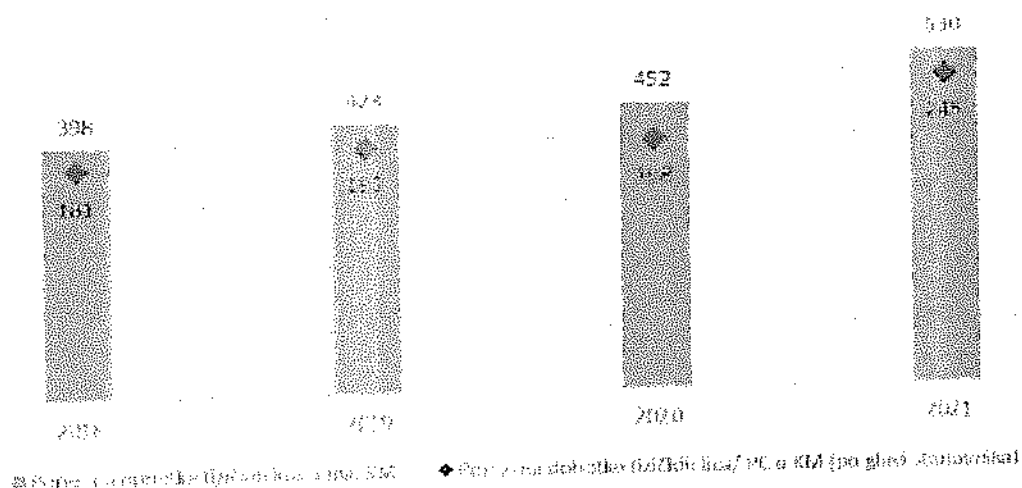
Za izračun prihoda od poreza koriste se podaci Porezne uprave FBiH iz obrazaca:

- porez na dohodak od nesamostalnih djelatnosti (GIP-1022),
- porez na dohodak od samostalne djelatnosti (SPR-1053),
- porez po odbitku od slobodnih i drugih samostalnih djelatnosti (AUG-1031, ASD-1032, AMS-1035, APR-1036),
- porez na prihod od imovine i imovinskih prava (PIP-1034),
- porez od iznajmljivanja imovine (PRIM-1054),
- porez na dohodak od ulaganja kapitala, dobitke nagradnih igara i igara na sreću, i porez po odbitku nerezidenta na prihode od povremenog obavljanja samostalne djelatnosti (PDN-1033).

Prema podacima Porezne uprave FBiH, u 2021. godini u Federaciji BiH, ukupni porezi na dohotke fizičkih lica iznosili su 530.286.792 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 17,3 % (prihodi u 2020. godini su iznosili 452.029.321 KM).

Grafikon 15. Porezi na dohotke fizičkih lica i porezi per capita po godinama u FBiH

Izvor: (Porezna uprava Federacije BiH, 2021), za stanovništvo – (Federalni zavod za statistiku, 2021)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Najviše uplaćenih poreza je po osnovu dohotka od nesamostalne djelatnosti (godišnji izvještaj o ukupno isplaćenim plaćama i drugim ličnim primanjima GIP-1022 obrazac) 356,3 mil. KM, zatim po osnovu dohotka od iznajmljivanja imovine (pregled prihoda i rashoda od iznajmljivanja imovine PRIM-1054 obrazac) 90,4 mil. KM, te od dohotka od samostalne djelatnosti (specifikacija za utvrđivanje dohotka od samostalne djelatnosti SPR-1053 obrazac) 31,4 mil. KM.

Najviši porezi na dohotke fizičkih lica u 2021. godini ostvareni su u Kantonu Sarajevo u iznosu od 194,9 mil. KM, Tuzlanskom kantonu u iznosu od 83,4 mil. KM i Zeničko - dobojskom u iznosu od 65,4 mil. KM, dok su najniži porezi na dohotke fizičkih lica ostvareni u Bosansko - podrinjskom kantonu u iznosu od 6,3 mil. KM i Posavskom kantonu u iznosu od 5,3 mil. KM.

Porezi na dohotke fizičkih lica po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznose 245 KM i viši su za 23,8 % u odnosu na prethodnu godinu. Najviši porezi na dohotke fizičkih lica/PC (per capita) u 2021. godini ostvareni su u Kantonu Sarajevo u iznosu od 464 KM, Bosansko - podrinjskom kantonu u iznosu od 283 KM i Hercegovačko - neretvanskom u iznosu od 242 KM, a najniži u Posavskom kantonu u iznosu od 132 KM i Kantonu 10 u iznosu od 117 KM po glavi stanovnika.

Tabela 10. Porezi na dohotke fizičkih lica po kantonima FBiH 2021

Kanton	Stanovništvo (prisutno)	Porezi na dohotke fizičkih lica u KM	Porezi na dohotke fizičkih lica /PC u KM	Porezi/PC u KM FBiH = 100
Unsko – sanski	264.248	35.160.210	133	54
Posavski	40.422	5.336.894	132	54
Tuzlanski	434.424	83.420.075	192	79
Zeničko – dobojski	354.285	65.389.239	185	75
Bosansko – podrinjski	22.382	6.329.855	283	116
Srednjobosanski	247.100	34.896.926	141	58
Hercegovačko – neretvanski	214.523	51.933.288	242	99
Zapadno – hercegovački	92.704	19.647.771	212	87
Kanton Sarajevo	419.918	194.909.428	464	190
Kanton 10	78.596	9.196.174	117	48
Federacija BiH	2.168.602	530.286.789*	245	100

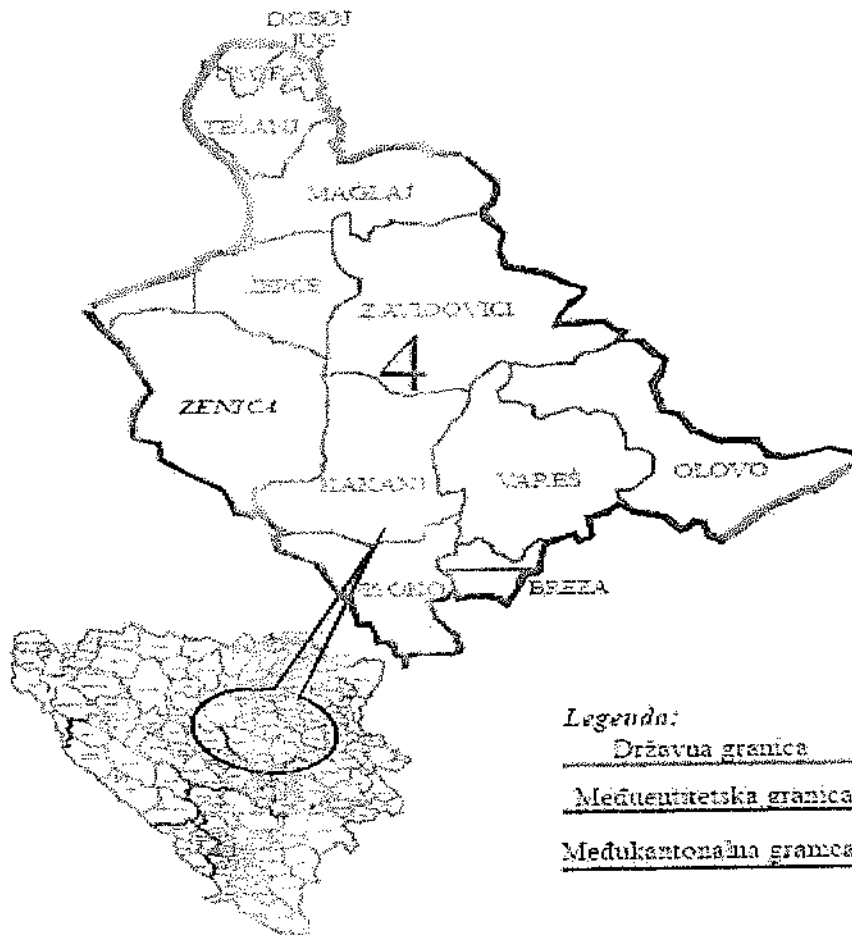
Izvor: (Porezna uprava Federacije BiH, 2021), za stanovništvo – (Federalni zavod za statistiku, 2021)

Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Porezi na dohotke fizičkih lica je indikator koji se koristi u izračunu Indeksa razvijenosti, sa svojom metodologijom izračuna. Pri izračunu poreza primjenjuje se nova metodologija. U ukupan iznos naplaćenog dohotka ulaze i lica za koja nemamo podatke o adresi prebivališta, preminule osobe u tekućoj godini, lica kojim su poništeni matični brojevi i fizička lica koja imaju prebivalište u RS-u i BD-u, a rade u FBiH. Njihov prihod ulazi u izračun na nivu Federacije BiH, a nije raspoređen po kantonima.

ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON 2021. godina

Osnovni podaci	
Površina u km ²	3.344
Općine	12
Naseljena mjesta	619
Stanovništvo	354.285
Prirodni priraštaj	-1.757
Gustina naseljenosti	106
Prosječna neto plaća u KM	858
Porezi na dohotke fiz. l. u mil. KM	65,4
Porezi na dohotke fiz. l. P/C u KM	185
Izvoz u mil. KM	2.004
Uvoz u mil. KM	1.880

MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI U ZENIČKO - DOBOJSKOM KANTONU U 2021. GODINI

Prema Indeksu razvijenosti za 2021. godinu, objavljenom u izvještaju Socioekonomski pokazatelji po općinama Federalnog zavoda za programiranje razvoja, na 1. mjestu po rangu razvijenosti unutar Zeničko - dobojskog kantona je i dalje općina Doboš - Jug, dok je naposljednem mjestu i dalje općina Vareš.

Prema izračunu indikatora "Porezi na dohotke fizičkih lica" PZZPR na osnovu podataka Porezne uprave FBiH, u 2021. godini u Federaciji BiH, prikupljeni porezi na dohotke fizičkih lica po različitim poreskim osnovama iznose 530.286 hiljada KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 17,3 % (prihodi u 2020. godini su iznosili 452.029 hiljada KM). Ovaj pokazatelj mjeren po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznosi prosječno 245KM i viši je za 23,8 % u odnosu na prethodnu godinu.

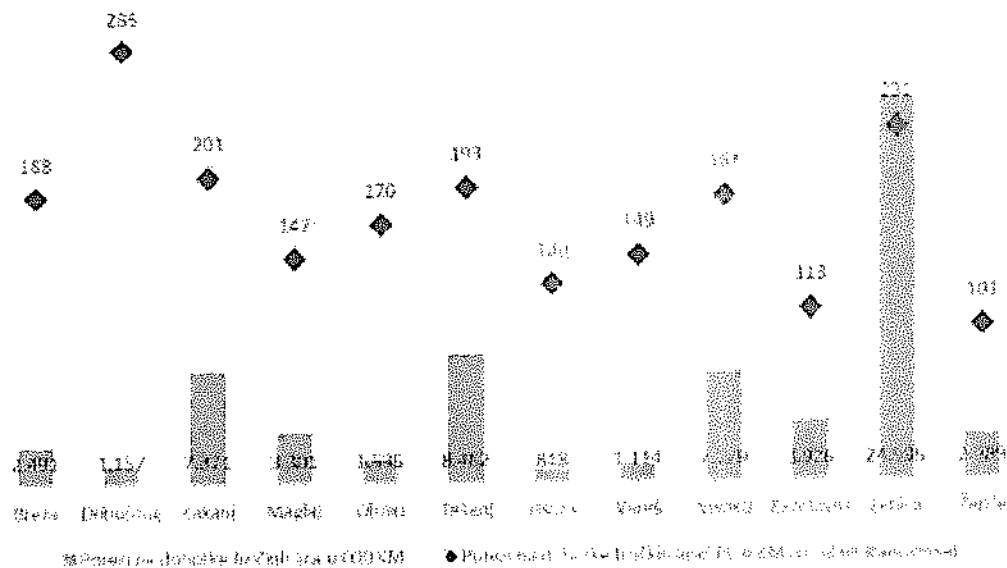
U Zeničko - dobojskom kantonu u 2021. godini prikupljeni su porezi na dohotke fizičkih lica u iznosu od 65,4 miliona KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 19,9 %.

Najviši porezi na dohotke fizičkih lica ostvareni su u Zenici u iznosu od 24,9 miliona KM, a najniži u općini Usora u iznosu od 818 hiljada KM. Porezi na dohotke fizičkih lica po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u Zeničko - dobojskom kantonu iznose 185 KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 20,9 % i što je 75 % u odnosu na prosjek FBiH.

27

Najviši porezi na dohotke fizičkih lica po glavi stanovnika ostvareni su u općini Doboј - Jug u iznosu od 285 KM, a najniži u općini Žepče u iznosu od 101 KM.

Grafikon 40. Porezi na dohotke fizičkih lica po općinama ZDK 2021

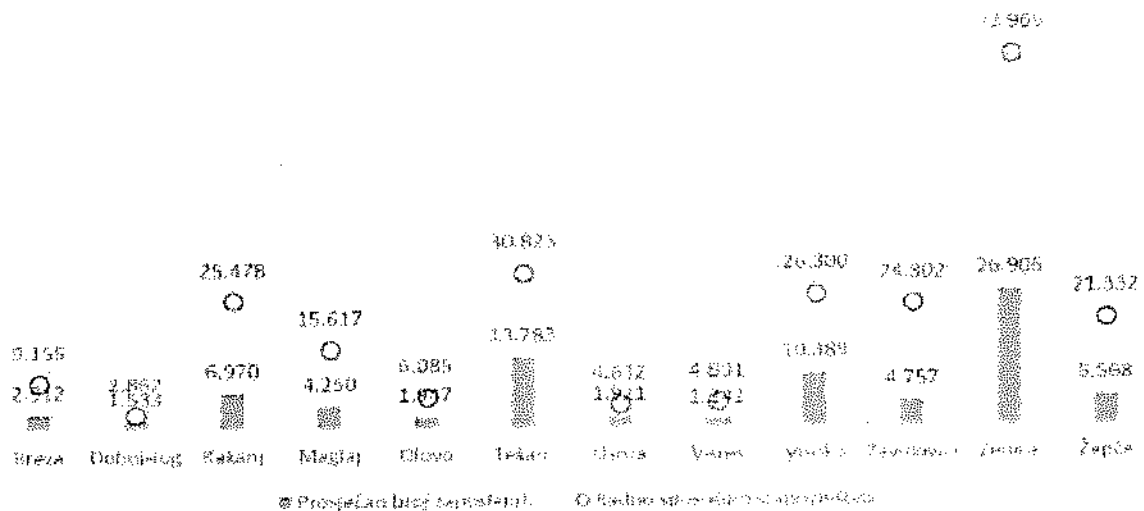
Obrada:

Federalni zavod za programiranje razvoja

U 2021. godini u FBiH ostvaren je prosječan mjesečni broj zaposlenih u iznosu od 525.397, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,0 % ili 5.235. U ZDK broj zaposlenih iznosi 2.178 što je u odnosu na prethodnu godinu više za 105 ili 0,1 %. Broj zaposlenih u ZDK učestvuje u ukupnom broju zaposlenih u FBiH sa 15,6 %.

Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u polovini općina ZDK, najviše u općinama Usora za 7,9 % i Olovu za 3,1 %, dok je najveće smanjenje broja zaposlenih zabilježeno u općinama Kakanj za 1,8 %, Breza za 1,7 % i Maglaj za 1,4 % u odnosu na prethodnu godinu.

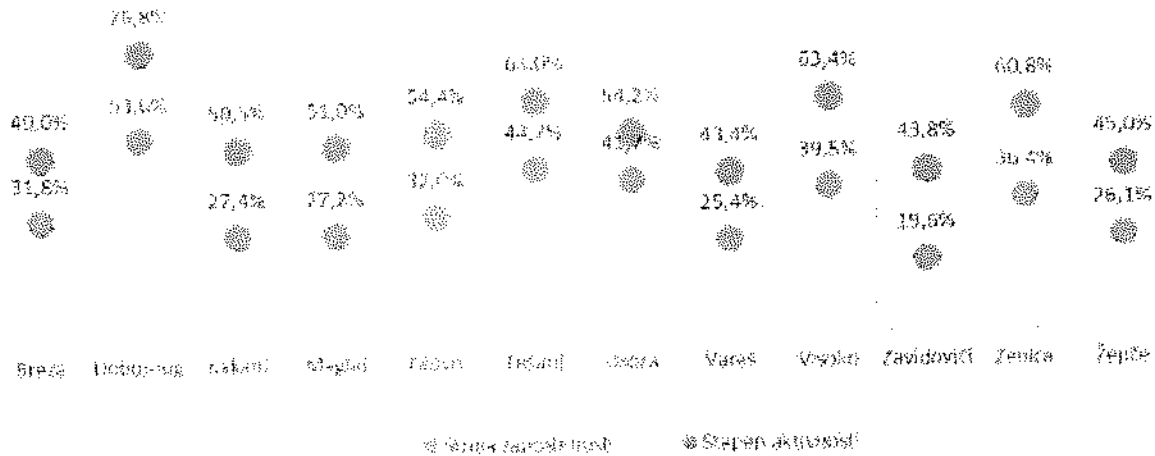
Grafikon 41. Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo po općinama ZDK 2021

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)
Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Stopa registrovane zaposlenosti u ZDK u 2021. godini (zvanično registrovan broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 33,5 % što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,5 procentnih poena (stopa zaposlenosti u FBiH iznosi 35,0 %).

Gráficon 42. Stopa zaposlenosti i stopa aktivnosti stanovništva po općinama ZDK 2021

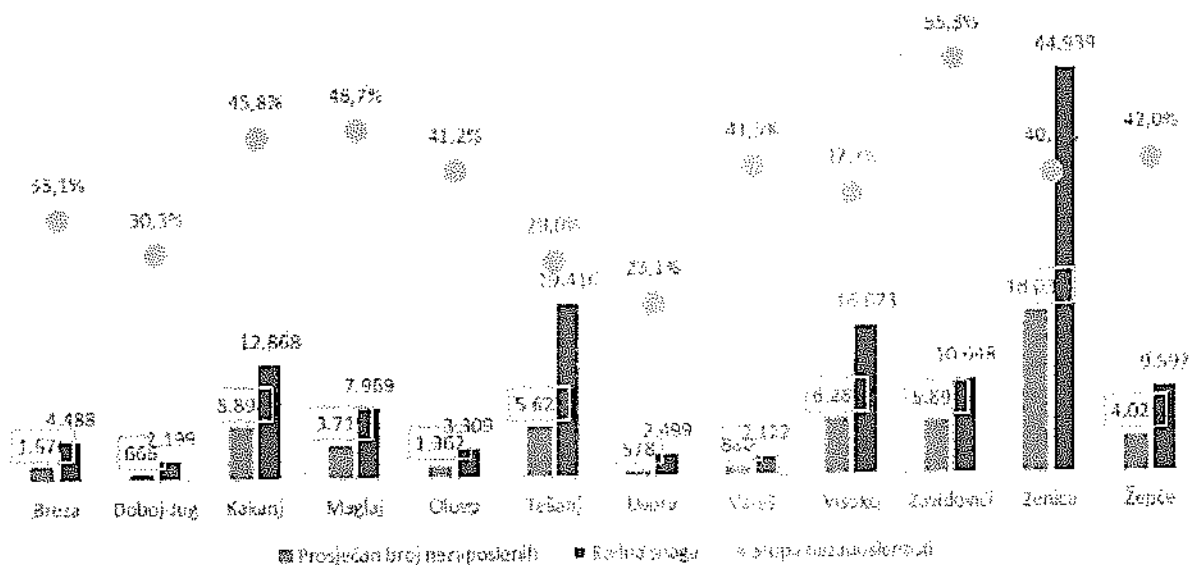
U 2021. godini u Federaciji BiH prosječan mjesečni broj nezaposlenih lica iznosi 311.679 što je manje za 9.902 ili 3,1 % u odnosu na 2020. godinu. Registrovana nezaposlenost u ZDK u 2021. godini iznosi 54.543 lica što je manje za 1.984 ili 3,5 % u odnosu na prethodnu godinu. Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u Federaciji BiH iznosi 17,5 %.

Najveći broj nezaposlenih lica registriran je u općinama Zenica (5,8 % od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH), Visoko (2,0 %) i Kakanj (1,9 %), dok je najmanji broj nezaposlenih osoba registrovan u općinama Doboj - Jug i Usora (0,2 % od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH).

Smanjenje broja nezaposlenih osoba zabilježeno je u svim općinama ZDK a najviše u općinama Vareš za 8,9 %, Olovo za 6,5 %, i Breza za 5,4 %, dok je najmanje smanjenje broja nezaposlenih registrovano u Visokom za 1,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

Stopa nezaposlenosti u ZDK u 2021. godini (zvanično registrovani broj nezaposlenih u odnosu na radnu snagu) iznosi 39,9 %, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 0,9 procentnih poena (stopa nezaposlenosti u FBiH iznosi 37,2 %).

Grafikon 43. Nezaposleni, radna snaga i stopa nezaposlenosti po općinama ZDK 2021

U 2021. godini u FBiH ostvaren je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje za 9,8 %. U Zeničko - dobojskom kantonu ostvaren je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje za 2,0 %.

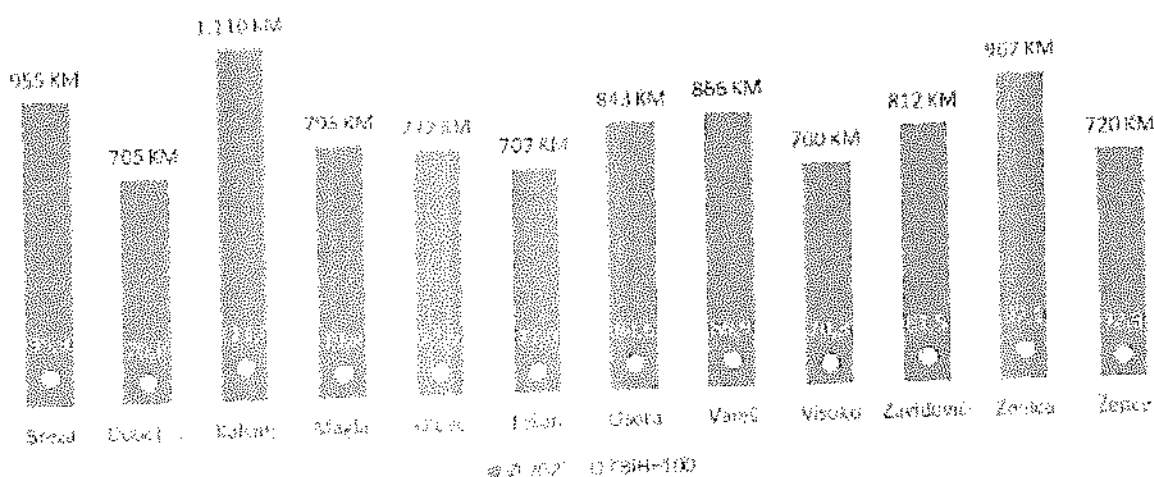
Tabela 20. Indeksi industrijske proizvodnja prema GIG, KD BiH 2010 ZDK 2021

	2021/2020	
	Federacija BiH	Zeničko - dobojski
INDUSTRIJA – UKUPNO	109,8	102,0
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA		
Intermedijarni proizvodi	112,0	103,7
Energija	102,9	95,8
Kapitalni proizvodi	129,0	125,5
Trajni proizvodi za široku potrošnju	114,9	167,2
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	101,4	98,9
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a		
Vađenje ruda i kamena	91,3	87,3
Prerađivačka industrija	112,6	104,7
Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom i plinom	108,4	100,3

Tabela 20. Indeksi industrijske proizvodnja prema GIG, KD BiH 2010 ZDK 2021

	2021/2020	
	Federacija BiH	Zeničko - dobojski
INDUSTRIJA – UKUPNO	109,8	102,0
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA		
Intermedijarni proizvodi	112,0	103,7
Energija	102,9	95,8
Kapitalni proizvodi	129,0	125,5
Trajni proizvodi za široku potrošnju	114,9	167,2
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	101,4	98,9
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a		
Vađenje ruda i kamena	91,3	87,3
Prerađivačka industrija	112,6	104,7
Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom i plinom	108,4	100,3

Grafikon 44. Pregled plaća po općinama ZDK 2021

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Ukupan broj penzionera u FBiH u decembru 2021. godine iznosi 429.545, što je za 0,3 % više nego u prethodnoj godini. U Zeničko - dobojskom kantonu broj penzionera u decembru 2021. godine iznosi 62.399 što je za 0,8 % manje u odnosu na prethodnu godinu, sa učešćem od 14,5 % u odnosu na ukupan broj penzionera u FBiH.

Prosječna isplaćena penzija u FBiH u decembru 2021. godine iznosila je 428 KM, što je ostalo nepromijenjeno u odnosu na prethodnu godinu, dok je u Zeničko - dobojskom kantonu prosječna isplaćena penzija iznosila 453 KM, što je više za 0,3 % u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje prosječne isplaćene penzije zabilježeno je u skoro svim općinama Zeničko - dobojskog kantona, najviše u Usori i Dobro - Jugu za 1,0 %, dok je jedino smanjenje penzija zabilježeno u Zavidovićima za 0,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 21. Broj penzionera i iznos penzija po općinama ZDK 2021

Općine	Broj penzionera	Ukupan iznos isplaćenih penzija/mirovina	Prosječna penzija/mirovina u KM
Breza	2.875	1.406.493	489
Doboj-Jug	941	371.713	395
Kakanj	6.243	3.212.783	515
Maglaj	3.394	1.377.701	406
Olovo	2.063	886.320	430
Tešanj	5.492	2.185.600	398
Usora	527	197.701	375
Vareš	1.926	853.571	443
Visoko	7.405	3.360.558	454
Zavidovići	5.851	2.330.386	398
Zenica	21.619	10.390.184	481
Žepče	4.063	1.671.856	411
Zeničko-tobojski kanton	62.399	28.244.865	453
Federacija BiH	351.378	166.168.632	473
UKUPNO DIO FBiH	420.545	183.631.363	428

Grafikon 45. Vrste penzionera i penzija u ZDK 2021

Izvor: (Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje Mostar, 2021)

Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 117.160, što je više za 2,0 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u ZDK iznosi 14.976 i viši je za 227 ili 1,5 % u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u ZDK učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH sa 12,8 %.

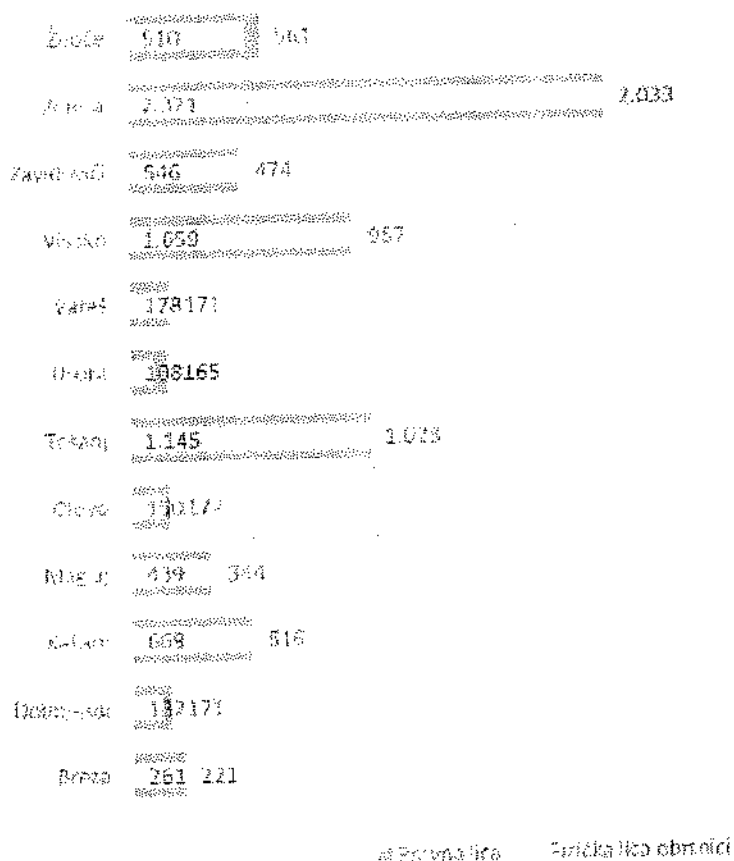
Registrovani broj pravnih lica u FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 63.972, što je više za 2,9 % u odnosu na prethodnu godinu, dok u ZDK broj registrovanih pravnih lica iznosi 6.808, što je više za 124 ili 1,9 % u odnosu na 2020. godinu. Broj registrovanih pravnih lica u ZDK učestvuje u ukupnom broju registrovanih pravnih lica u Federaciji BiH sa 10,6 %.

32

Broj registrovanih fizičkih lica – obrtnika u FBiH, sa stanjem na dan 31.12.2021. godini iznosi 53.188 što je više za 1,0 % u odnosu na 2020. godinu, dok u ZDK broj registrovanih obrtnika iznosi 8.168 što je više za 103 ili 1,3 % u odnosu na 2020. godinu. Broj registrovanih fizičkih lica – obrtnika u ZDK učestvuje u ukupnom broju registrovanih fizičkih lica – obrtnika u Federaciji BiH sa 15,4 %.

Gráficon 46. Broj registrovanih poslovnih subjekata po općinama ZDK 2021

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2021)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

U 2021. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 9.571 miliona KM što je za 39,3 % više u odnosu na izvoz u 2020. godini. U ZDK izvoz iznosi 2.004 miliona KM što je za 45,2 % više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz ZDK-a učestvuje u ukupnom izvozu FBiH sa 20,9 %.

Povećanje izvoza zabilježeno je u skoro svim općinama ZDK, a najviše u Visokom za 75,2 %, Zenici za 59,4 % i Maglaju za 50,5 %, dok je jedino smanjenje izvoza zabilježeno u općini Vareš za 4,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

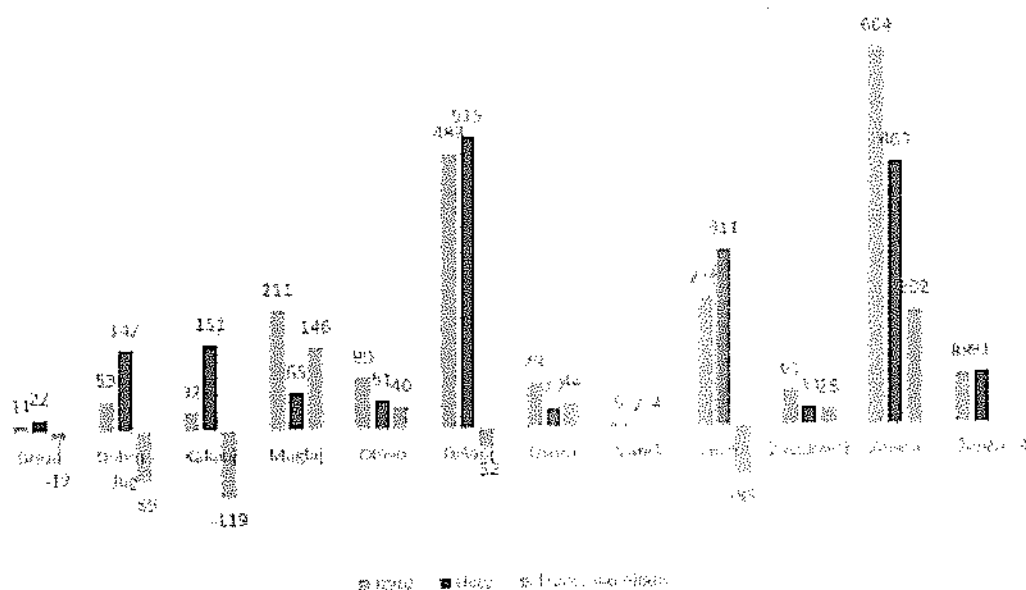
U 2021. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 15.132 miliona KM što je za 29,5 % više u odnosu na 2020. godinu. U ZDK uvoz iznosi 1.880 miliona KM što je za 32,1 % više u odnosu na prethodnu godinu. Uvoz ZDK-a učestvuje u ukupnom uvozu FBiH sa 12,4 %.

Povećanje uvoza zabilježeno je u skoro svim općinama ZDK, najviše u općini Usora za 60,9 %, Tešanj za 43,7 % i Maglaj za 42,8 %, dok je jedino smanjenje uvoza zabilježeno u općini Vareš za 9,7 % u odnosu na prethodnu godinu.

Trgovinski deficit Federacije BiH u 2021. godini ostvaren je u iznosu od 5.561 miliona KM i bilježi povećanje za 15,6 %, dok je u Zeničko – dobojskom kantonu zabilježen suficit u iznosu od 123 miliona KM i bilježi prelazak iz deficita u suficit u odnosu na prethodnu godinu.

Procenat pokrivenosti uvoza izvozom u 2021. godini u FBiH iznosi 63,3 %, a u ZDK 106,6 %.

Grafikon 47. Izvoz, uvoz i trgovinski bilans roba u mil. KM po općinama ZDK 2021

Izvor: (Uprava za indirektno oporezivanje, 2021)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Tabela 22. Osnovni indikatori razvoja FBiH i Zeničko – dobojskog kantona

Elementi	Federacija BiH		Zeničko - dobojski kantona		Učešće kantona u FBiH	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Površina u km ²	26.112	26.111	3.344	3.344	12,8	12,8
Stanovništvo u hilj. (proc. prema popisu)	2.185	2.189	357	354	16,3	16,3
Porezi na dohotke fizičkih lica prihodi u mil. KM	492	500	54,5	65,3	12,1	12,3
Porezi na dohotke fizičkih lica po stanov. u KM	227	245	103	185	73,9	75,5
Industrijska proizvodnja - indeks	53,2	105,6	101,2	102,0	-	-
Izvoz robe - u 000 KM	9.571.411	9.571.096	1.379.718	2.003.527	20,1	20,9
Uvoz robe - u 000 KM	11.808.596	15.151.764	1.422.912	1.880.078	12,2	12,4
Pokrivenosti uvoza izvozom u %	59,8	63,3	97,8	106,6	-	-
Trgovinski bilans u mil. KM (deficit)	-4.930.085	-5.560.668	-43.194	123.449	0,9	-2,2
Zaposlenost - prosjek	829.182	825.387	82.073	82.178	15,8	15,6
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	1.213.497	1.499.495	246.353	300.921	16,4	20,1
Radna snaga - prosjek	841.748	837.078	138.660	136.721	16,5	16,3
Stopa registrovane zaposlenosti u %	34,4	35,0	33,0	27,3	-	-
Stopa aktivnosti u %	55,8	55,8	55,8	45,4	-	-
Nezaposlenost - prosjek	321.561	311.679	55.527	54.543	17,6	17,8
Stopa registrovane nezaposlenosti u %	39,2	37,2	40,8	39,9	-	-
Neto plaća - prosječna u KM	904	998	920	858	65,8	66,1
Penzije - prosječna u KM	428	428	451	453	105,4	105,8
Broj penzionera - broj sa stanjem 31.12.	425.117	429.545	62.871	62.259	14,7	14,5
Broj poslovnih subjekata - broj sa stanjem 31.12.	114.887	117.160	14.749	14.976	12,8	12,6
Buto ostvarene investicije u mil. KM	3.419,0	-	-	-	-	-
Stopa investiranja	16,4	-	-	-	-	-

Podaci o investicijama za 2021. godinu po kantonima u FBiH biće dostupni u augustu 2022. godine.

OPĆINA MAGLAJ

Općina Maglaj ima površinu od cca 252 km², gdje je u 40 naseljenih mjesta trenutno aktivnog prisutnog stanovništva 22.634, što je za 20.754 stanovnika manje u odnosu na popis iz 1991. godine kada je u općini Maglaj živjelo 43.388 stanovnika.

Od ukupnog broja stanovnika prosječno je zaposleno u 2021. godini 4.250 od 15.617 radno sposobna stanovnika što je 27,21 % u odnosu na radno sposobno stanovništvo. Prosječna isplaćena neto plaća u Općini Maglaj u 2021. godini je bila 795,00 KM što je 79,82 % prosječne isplaćene neto plaće u FBiH.

Općina Maglaj je u 2021. godini ostvarila uvoz od 65 miliona KM, što je 0,68 % učešća u uvozu FBiH, a za isti period je izvezeno 211 miliona KM što čini 2,20 % izvoza FBiH. Pokrivenost uvoza izvozom na općini Maglaj je 324,61 %.

STRATEŠKI CILJEVI EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE OPĆINE MAGLAJ

CILJEVI I PRIORITETI OPĆINE MAGLAJ U RAZDOBLJU 2024.-2026. GODINA

Strategijom razvoja općine Maglaj 2024. -2026.godina planiramo da kroz sistemski pristup razvojnom planiranju, u kontinuitetu osiguramo ravnomjeran i održiv razvoj naše lokalne zajednice, kroz nastavak i intenziviranje izgradnje i modernizacije infrastrukture, unapređenja u oblasti obrazovanja, zdravstva, kulture, sporta i dr., sa posebnim fokusom na zaštitu i unapređenje životne sredine, energijske efikasnosti, prostornog planiranja, zaštite ljudi i imovine.

Priprema i provedba projekata jedna je od najznačajnijih aktivnosti Općine Maglaj i predstavlja važan instrument poticanja lokalnog razvoja. Želja nam je, s obzirom na ograničeni općinski budžet, da maksimalno koristimo sve raspoložive resurse kako bi osigurali što je moguće više sredstava iz eksternih izvora posebno u području razvoja poduzetništva i investicijske klime, razvoja ruralnih područja, te razvoja ljudskih resursa i povećanje zapošljavanja.

Važno je nastaviti aktivnosti na nivou općine na privlačenju investitora koji će uvoditi nove tehnologije, jačati ljudske kapacitete i kreirati nova radna mjesta, kao i udruživanje poljoprivrednih proizvođača sa osnovnom svrhom proizvodnje i plasmana konkurentnih proizvoda za domaće i ino tržište.

Kako bi se ostvarili navedeni ciljevi, nužno je osigurati izvore finansiranja za provedbu istih, te je u tu svrhu izražena veza između strateških ciljeva i budžetskih programa. Naime, strateškim planom definišu se pravci djelovanja Općinskog načelnika putem općinskih službi, dok se budžetom definišu programi, aktivnosti i projekti te osiguravaju sredstva potrebna za provedbu.

Vizija razvoja i strateški ciljevi općine Maglaj definisani su u skladu sa dinamikom i ciklusom razvojnog planiranja Evropske unije i EU terminologijom. Operativni dio razvoja općine obuhvata prioritete i mjere kao konkretne odgovore na uočene izazove budućeg razvoja općine Maglaj i predstavlja nastavak i obezbjeđuje kontinuitet strateškog planiranja iz prethodnog perioda - prethodnih strategija (Strategija razvoja općine Maglaj 2012. -2020. godina i dr.) i u skladu je sa strategijama i politikama viših nivoa vlasti, ali i sa drugim sektorskim strategijama u Bosni i Hercegovini.

Promjene poreznih stopa se najčešće donose na nivou Federacije BiH, kako za kantone, tako i općine. S tim u vezi, općine kao najniži nivo vlasti u Federaciji BiH, veoma malo moguda izravno koriste instrumente i mjere fiskalne politike u poboljšanju ukupnog fiskalnog stanja općine. Općina kao osnovna jedinica lokalne samouprave, gdje se u biti odvija život, opterećena je nepovoljno definisanim sistemima finansiranja, odnosno načinom raspodjele javnih prihoda između nivoa vlasti, tako da jako malo imaju prostora za javne investicije. Potrebno je fiskalnu politiku Općine Maglaj, kao i svih općina u Federaciji BiH pogledati u okviru realnog i mogućeg, odnosno u okviru izravnog i neizravnog utjecaja viših nivoa vlasti.

Trogodišnjim planom rada Općine Maglaj za period 2024. - 2026. godine osigurava se kontinuitet provedbe ranije uspostavljenih strateških ciljeva Strategijom za razdoblje 2021.-2027. godina.

Strategija programa - Trogodišnji plan rada Općine Maglaj za definisano razdoblje 2024.-2026. godina obuhvatila je planove svih resora: od zdravstva, sistema socijalnih pomoći, boračko invalidske zaštite, prometa i prometne infrastrukture, nauke kulture, sporta, obrazovanja, civilne zaštite, zaštite prirode, okoliša i ostalih. 36

Objedinjujući ih na jednom mjestu, Strategija je pridonijela boljoj koordinaciji u procesu odlučivanja o ključnim pitanjima ne samo pojedinačnih nadležnosti, već na nivou organa uprave, odnosno Općinskog načelnika.

Strategija je obuhvatila i operativne programe koji se finansiraju iz sredstava pretpripravnih programa Evropske unije, ali i ukazala na početak korištenja drugih fondova. Strategijom se želi naglasiti da su sredstva dobivena iz fondova Evropske unije i programi koji se iz istih finansiraju sastavni dio općinskog budžeta/proračuna. U narednom razdoblju ta će sredstva imati sve značajniji udio u finansiranju javnih potreba zbog čega ih trebamo posmatrati komplementarno s onim dijelom koji se finansira iz izvornih budžetskih/proračunskih prihoda.

Ciljeve Strategije nemoguće je provesti bez izvora finansiranja zbog čega je važno povezati strateško i programsko planiranje. Strateški planovi službi za upravu i drugih općinskih organa za razdoblje 2024.- 2026. godina, odnosno općinska Strategija, u cijelosti će biti povezani s budžetom/proračunom za isto razdoblje.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike putem limita koji se dodjeljuju općinskim službama i drugim korisnicima budžeta/proračuna predstavljaju sponu između strateških prioriteta i budžeta/proračuna, te predstavljaju prvi korak u osiguranju alokacije budžetskih/proračunskih sredstava na one ciljeve kojima će se postići najveći učinak u prioritetnim područjima.

U skladu sa prethodno navedenim činjenicama Općina Maglaj je usvojila Plan kapitalnih investicija 2024. - 2025. godina, gdje je definisana lista kapitalnih projekata raspoređenih u pet kategorija i to:

- saobraćajna infrastruktura -42 projekta,
- vodovod i kanalizacija-12 projekata,
- javna rasvjeta -14 projekata,
- projekti društvenog značaja-21 projekat.
- projektna dokumentacija-11 projekata.

U svakoj od navedenih kategorija utvrđeni su prioritetni projekti koji će biti finansirani dijelom iz izvornih prihoda budžeta Općine Maglaj, dijelom sredstvima MZ i iz ostalih izvora finansiranja.

Lista prijedloga projekata sačinjena je na osnovu prikupljenih inicijativa predlagača projekata – mjesnih zajednica, a u skladu sa Strategijom razvoja općine Maglaj 2021. -2027. godine, odnosno Smjernicama za trogodišnje planiranje rada 2024. -2026.godina, Budžetom Općine Maglaj za 2023. godinu, te Planom kapitalnih investicija 2023. -2025.godina.

Važno je napomenuti da je cjelokupan proces izrade opterećen svim neizvjesnostima i postojećim uticajima globalnih kretanja i isto će predstavljati najuticajniji faktor uspješne realizacije planiranih projekata.

Bitno je takođe napomenuti da će se projekti za koje je predviđeno sufinansiranje mjesnih zajednica, građana, viših nivoa vlasti i drugih donatora realizovati isključivo prema efikasnosti i efektivnosti obezbjeđenja sredstava od strane istih, a što će i opredjeliti dinamiku, prioritete kao i realizovani iznos planiranih projekata ili u slučaju neobezbjeđenja istoga, onemogućiti realizaciju.

Plan kapitalnih ulaganja je razvojnog karaktera i pretpostavlja fleksibilnost istog, te će se u narednim godinama vršiti ažuriranje i korekcija planova, prijedlozima novih projekata i njihovo prilagodavanje realnim mogućnostima. Isto tako, ukoliko se stvore pretpostavke za realizaciju projekata koji trenutno nisu u prioritetu, moguća je njihova realizacija i Plan kapitalnih ulaganja sigurno ne smije biti prepreka za isto.

Za neke od kandidovanih projekata će se naknadno odrediti izvori finansiranja u skladu s prioritetima općine Maglaj i ukazanim mogućnostima.

Za jedan broj projekata kako po svom značaju za općina Maglaj, tako i po finansijskom obimu, jasno je da u ovom trenutku ne postoje realne mogućnosti finansiranja iz Budžeta Općine. Međutim, važno je da se isti nalaze na listi kapitalnih projekata zbog mogućnosti finansiranja kroz javno – privatno partnerstvo ili iz drugih donatorskih sredstava u narednom periodu.

Prepoznavajući značaj ulaganja u razvoj poduzetništva, Općina Maglaj, posebnu pažnju usmjerava kaunaprijedenju poslovnih, poduzetničkih zona, izdvajajući znatna finansijska sredstva u vidu vlastitih ulaganja i grantova viših nivoa vlasti.

Sredstva se prvenstveno usmjeravaju na izgradnju komunalne infrastrukture unutar poduzetničkih zona, tamo gdje nedostatak iste predstavlja prepreku razvoju poduzetništva, kao preduslova za ekonomski rast i zapošljavanje na lokalnom nivou, a što doprinosi realizaciji ekonomskih prioriteta definisanih u strategiji razvoja općine Maglaj.

Radi se o ulaganja u infrastrukturu čiji je cilj poboljšanje pristupa, kapaciteta, kvaliteta i atraktivnosti postojećih poduzetničkih zona na lokalnom/regionalnom nivou i stvaranje uslova i pretpostavki za postizanje ekonomskih ciljeva:

- rasta zaposlenosti,
- povećanje broja novih privrednih subjekata u zoni,
- reinvestiranje lokalnih odnosno privlačenje domaćih i stranih investitora.

Ova ulaganja se kombinuju sa podrškom pratećim uslugama razvoju poduzetništva, kao faktora za ekonomski rast na lokalnom nivou, te jačanjem kapaciteta za upravljanje poduzetničkim zonama, kako bi se kreiralo bolje okruženje za djelovanje malih i srednjih poduzeća.

Općina Maglaj je izradom prostorno - planske dokumentacije stvorila uslove za prostorno - privredni razvoj. Stvaranjem prostornih resursa, obezbjedene su pretpostavke za nastavak aktivnosti na planskoj izgradnji u upravljanju prostorom poslovnih zona.

Na području općine Maglaj rezervisano je deset potencijalnih poslovno - industrijskih zona od čega su se tri poslovne zone, Misurići, Liješnica i Novi Šehar, izdefinisale kao najatraktivnije i iste su u dobroj mjeri i infrastrukturno izgrađene, a pojedine i u dobroj mjeri popunjene privrednim subjektima uz značajne mogućnosti daljeg širenja.

U narednom periodu treba nastaviti sa daljnjim opremanjem ovih zona, u prvom redu sa izgradnjom i uredjenjem primarnih saobraćajnica, te izgradnjom ostale neophodne infrastrukture kroz zone (kanalizacija, vodovod, elektro - energetska mreža sa sistemom trafo stanica, PTT mreža, i dr.).

Kao donatori za infrastrukturna ulaganja u poslovno industrijske zone u prvom redu se nameću Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta Mostar, Ministarstvo za privredu ZE-DO kantona Zenica, UNDP BiH, USAID BiH, CRS i druge domaće i međunarodne organizacije koje daju podršku razvoju privrede na lokalnom nivou.

U skladu sa Odlukom Regionalnog savjeta BFC mreže od 20.6.2019. godine službeno je potvrđeno da Općina Maglaj ispunjava kriterije Programa certifikacije općina i gradova sa povoljnim poslovnim okruženjem u jugoistočnoj Evropi prema važećem BFC SEE Standardu, Edicija III. Općina Maglaj je među 12 općina u Federaciji BiH koje su stekle ovaj certifikat, a time i pravo na korištenje naziva "Povoljno poslovno okruženje – Business Friendly Municipality", odnosno pravo korištenja i isticanja zaštićenog znaka Certifikacije u naredne 3 godine ali prije svega, uspostavila efikasne procedure i ambijent koji je u punoj funkciji razvoja privrede, malih i srednjih poduzeća, privlačenje novih investicija, reinvestiranje i dr. Certifikacija podrazumijeva ispunjenje visokih standarda, tj. svojevrsnu garanciju da će postojeći privrednici, kao i potencijalni investitori dobiti usluge i informacije na način koji olakšava poslovanje i aktivnosti koji spadaju u nadležnost lokalne samouprave.

Kroz sudjelovanje u programima prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje doprinosi se sveukupnom razvoju teritorijalne saradnje, povećanju međunarodne konkurentnosti i ujednačavanju razvoja, te smanjenju društvene i ekonomske nejednakosti. Također, ugovoreni projekti doprinose zajedničkom rješavanju izazova koji nadilaze nacionalne granice i omogućavaju povezivanje, odnosno sinergiju lokalnih i regionalnih politika s Kohezijskom politikom Europske unije.

Upravljanje programima europske teritorijalne saradnje, ali i provedba projekata od strane projektnih partnera omogućilo je akumulaciju institucionalnog znanja i iskustva koje će zasigurno biti iskorišteno za još kvalitetnije sudjelovanje u projektima europske teritorijalne saradnje u budućem programskom razdoblju.

Naglasak će biti na većem broju strateških projekata usmjerenih na poboljšanje kapaciteta nacionalnih i regionalnih vlasti za doprinos procesu upravljanja u specifičnom sektoru (npr. turizam, promet, okoliš i sl.) na prekograničnom, transnacionalnom ili međuregionalnom području.

U cilju podrške mladim poduzetnicima za ostvarenje poslovnih ideja i pokretanje vlastitog biznisa, pored ostalih poticaja, Općina Maglaj u kontinuitetu realizira Program poticaja u zapošljavanju mladih poduzetnika koji ima za cilj inicirati višestruke benefite u zajednici: promovisanje poduzetničkog duha, poboljšanje vještina mladih i nezaposlenih osoba, generisanje novih poslovnih ideja, podrška razvoju novih preduzeća, otvaranju novih radnih mjesta, povećanje broj novoregistrovanih firmi na području općine, i dr.

Program odabira kandidata za start-up trening, obuhvata takmičenje u sticanju potrebnih znanja i vještina iz poduzetništva, pisanje vlastitih poslovnih planova i mogućnosti učestvovanja u takmičenju za najbolje poslovne ideje.

Općina Maglaj kao glavni finansijer projekta osigurava finansijsku podršku za najbolje ocjenjene takmičare, u zavisnosti od kvalitete ocjenjenih biznis planova, uz uslov registracije samostalnog biznisa na području općine Maglaj.

OSNOVNI MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI OPĆINE MAGLAJ

Makroekonomska i privredna stabilnost

Makroekonomska i privredna stabilnost ostvarit će se sveobuhvatnim upravljanjem javnim finansijama kroz daljnje unapređenje budžetskih/proračunskih procesa, jačanje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, te razvojem makroekonomske statistike. Pravedno i sveobuhvatno prikupljanje fiskalnih prihoda takođe će pridonijeti stabilnosti javnih finansija, a prvenstveno će biti usmjereno na poboljšanje kvalitete pružanja usluga poreznim obveznicima.

Od velike će važnosti biti jačanje vlastitih kapaciteta za korištenje fondova Evropske unije, te je cilj u predstojećem razdoblju u što većoj mjeri iskoristiti dodijeljena sredstva što će se ostvariti uspostavljanjem i dobivanjem dozvole za rad svih institucija predviđenih u provedbi IPA i budućih fondova Evropske unije, kvalitetnom pripremom projekata u iznosu iznad dodijeljenih alokacija, sveobuhvatnom implementacijom projekata i kvalitetnim finansijskim upravljanjem, kvalitetnom pripremom programskih dokumenata za korištenje budućih sredstava Evropske unije, kao i sistemskom i koordiniranom edukacijom o korištenju sredstava tijela Evropske unije uključenih u sistem upravljanja i ostalih potencijalnih korisnika sredstava.

Optimalno okruženje za razvoj konkurentne privrede

Ekonomska politika u srednjoročnom razdoblju biti će usmjerena i na osiguravanje optimalnog okruženja za razvoj konkurentne privrede na području općine Maglaj. Stoga će se poduzeti mjere za jačanje konkurentne sposobnosti privrednih subjekata, koje uključuju restrukturiranje i razvoj pojedinih grana industrije, podršku razvoju malog i srednjeg biznisa, poticanje razvoja poljoprivrede u ruralnim područjima općine Maglaj i provođenje inspeksijskih nadzora. Od velike važnosti za konkurentnost privrede na području općine Maglaj je i razvijenije, konkurentnije i fleksibilnije tržište rada čije će se funkcioniranje omogućiti kroz provođenje aktivnih mjera politike tržišta rada, razvoj institucija tržišta rada, otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, te kroz otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti koje su u vezi s radom i prijavljivanja radnika na obvezno penziono i zdravstveno osiguranje.

Uređena privreda bazirana je sa jedne strane na konkurentnosti poduzetnika, a sa druge strane u velikoj mjeri ovisi i o visokom stepenu povjerenja i zadovoljstvu potrošača. U skladu s tim, poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača ostvarit će se uspostavom kvalitetnog sistema zaštite potrošača, provođenjem inspeksijskih nadzora u području zaštite privrednih interesa potrošača, provođenjem postupaka uzorkovanja prehrambenih i neprehrambenih proizvoda. Takođe, važan preduslov za održiv i konkurentan privredni rast jeste sveobuhvatnije korištenje prirodnih resursa putem jačanja konkurentnosti i održivosti energetskog sistema, npr. kroz podršku projektima proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora (Fotonaponske elektrane-solarne elektrane, MHE i vjetroelektrane) uključenih u lokalnu infrastrukturu i stvaranje preduslova za njihovu realizaciju, što je ujedno i temeljni zadatak u nastupajućem periodu.

Nadalje, raditi će se na uspostavi registra eksploatacijskih polja svih prirodnih resursa (kamenolomi, rudnik uglja i dr.), saniranju i privođenju konačnoj namjeni neaktivnih i napuštenih (nesaniranih) eksploatacijskih polja, sprečavanju nelegalne eksploatacije prirodnih resursa.

Poseban akcenat strategijom, a u cilju stvaranja bolje socio-ekonomske situacije u općini Maglaj će se staviti na:

- Jačanje vladavine prava,
- Poticanje znanja i kulture,
- Razvoj turizma,
- Ravnomjeran lokalni razvoj Općine Maglaj,
- Jačanje socijalne pravednosti,
- Pozicioniranje Općine Maglaj kao jedne od turističkih destinacija u BiH,
- Konkurentniji poljoprivredno-prehrambeni sektor,
- Zaštita okoliša i prostorni razvoj.

POLITIKA PRIHODA U 2024. GODINI

Imajući u vidu sve naprijed navedene činjenice, kao i ukupnu ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi Federacija BiH i kantoni, prihodi u 2024. godini će se planirati u skladu sa nezvaničnim procjenama koje je sačinilo Federalno ministarstvo finansija, a na osnovu prognoza makroekonomskih pokazatelja izrađenih od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), kao i daljoj primjeni Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u skladu sa dinamikom smanjenja i ukidanja carina na uvoz dobara porijeklom iz EU, te primjenom člana 21. Zakona o akcizama, koji podrazumijeva kontinuirano usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u EU.

Projekcija prihoda koji prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH pripadaju Općini Maglaj, u 2024. godini, osim što se temeljila na evidentiranom prilivu za period januar – april 2023. godine, koji odražava primjenu, kako postojećih, tako i novih i izmijenjenih propisa, zasniva se i na respektovanju relevantnih činjenica sistematizovanih u stavovima i preporukama Federalnog ministarstva finansija o mogućem trendu rasta prihoda.

U prognoziranju prihoda značajno mjesto zauzima planiranje i očekivani priliv prihoda od indirektnih poreza i kao što je već naznačeno, oslanja se na nezvanične projekcije Federalnog ministarstva finansija i u direktnoj je vezi sa utvrđenim koeficijentom učešća Općine Maglaj u raspodjeli na nivou FBiH.

Prihodi od indirektnih poreza u Općini Maglaj su predstavljeni приходima od indirektnih poreza koji pripadaju Općini Maglaj shodno koeficijentu učešća istih u raspodjeli, kao i приходima od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji za puteve ZE-DO Kantona, kao budžetskom korisniku, odnosno pripadajućem dijelu Općine Maglaj.

Imajući u vidu da je na nivou Federacije BiH donesen Zakon o porezu na dohodak koji se primjenjuje od 01.01.2009. godine, porez na dohodak je predstavljen na način što su porezi, koji po definiciji predstavljaju porez na dohodak u 2019. godini, planirani u dvije grupe, porezi koji predstavljaju zaostale obaveze po osnovu poreza na dobit građana i poreza na plaću, te porez na dohodak koji je regulisan novim zakonom.

Stabilni i održivi javni prihodi, u dugoročnom smislu su mogući samo ako su zasnovani na privrednom rastu i rastu broja zaposlenih, što znači da je primarni cilj obezbijediti poslovni ambijent koji će biti stimulativan za ekonomski rast. Osnovni problem visokog opterećenja privrede su stope doprinosa na teret radnika i poslodavca (41,5 %), te je stoga neophodno tražiti put ka rasterećenju privrede.

Prosječne stope doprinosa po osnovu oporezivanja rada zemalja Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD)-su 29,5 %.

Struktura i kretanje osnovnih potkategorija, glavnih grupa i nekih analitičkih prihoda budžeta Općine Maglaj za period 2024.-2026. godinu

Rbr	Naziv prihoda	Vrsta prihoda	Realno	Plan za	Projekcija		
			2022.	2023.	2024.	2025.	2026.
	Porezni prihodi, neporezni prihodi i primici i finansiranje		9.272	9.603	9.695	9.775	9.832
	Porezni prihodi		5.228	5.365	5.532	5.597	5.642
	Porez na dobiti pojedinaca i poduzeća	711000	0	0	1	1	1
	Porez na plaću i radnu snagu	713000	0	0	1	1	1
	Porez na imovinu	714000	421	468	468	468	469
	Domaći porezi na dobra i usluge	715000	0	0	0	0	0
	Porez na dohodak	716000	1.271	1.434	1.465	1.254	1.297
	Prihodi od indirektnih poreza na ime fin. autocesta	717114	83	95	95	95	95
	Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta	717131	325	330	330	330	331
	Prihodi od indirektnih poreza FMF	717141	3.128	3.038	3.172	3.448	3.448
	Neporezni prihodi i primici i finansiranje (1.+11.)		2.028	2.162	2.163	2.167	2.180
	Neporezni prihodi (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.)		1.962	1.912	2.004	2.005	2.017
1	Neporezni prihodi (1.1.+1.2.+1.3.+1.4.+1.5.+1.6.+1.7.+1.8.+1.9)	721000	29	28	31	33	36
1.1.	Prihod od finansijske i nematerijalne imovine	721110	0	0	0	0	0
1.2.	Prihod od zemljišne rente i iznajmljivanja	721120	23	22	23	24	25
1.3.	Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	721210	0	1	2	2	3
1.4.	Ostali prihodi od imovine	721230	6	5	6	7	8
1.5.	Kamate primljene od pozajmica od drugih nivoa vlade	721310	0	0	0	0	0
1.6.	Kamate primljene od pozajmica pojedincima i neprofitnim	721320	0	0	0	0	0
1.7.	Naknade primljene od pozajmica od drugih nivoa vlade	721410	0	0	0	0	0
1.8.	Naknade primljene od pozajmica pojedincima i neprofitnim organizacijama	721420	0	0	0	0	0
1.9.	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	721510	0	0	0	0	0
2	Administrativne takse	722100	114	120	132	132	132
3	Komunalne takse	722300	326	305	332	332	332
4	Ostale budžetske naknade	722400	993	984	999	998	998
5	Posebne naknade i takse	722500	392	378	400	395	403
6	Prihodi od pružanja usluga budžetskih korisnika	722600	92	83	86	87	88
7	Prihodi od neplaniranih uplata	722700	14	10	16	19	19
8	Novčane kazne	723000	2	4	8	9	9
9	Tekuće potpore	730000	1.653	1.689	1.685	1.675	1.681
9.1.	Tekuće potpore iz mostarstva	731110	25	150	150	150	150

9.2.	Ostalih nivoa vlasti	732110	1.616	1.537	1.531	1.521	1.527
9.2.1.	Primljeni grantovi od države	732111	0	1	1	1	1
9.2.2.	Primljeni grantovi od Federacije	732112	531	410	380	395	398
9.2.3.	Primljeni grantovi od Republike Srpske	732113	0	10	0	0	0
9.2.4.	Primljeni grantovi od kantona	732114	1.085	1.116	1.150	1.125	1.128
9.2.5.	Primljeni grantovi od gradova	732115	0	0	0	0	0
9.2.6.	Primljeni grantovi od općina	732116	0	0	0	0	0
9.2.7.	Primljeni grantovi od ostalih	732119	0	0	0	0	0
9.3.	Donacije	733000	12	2	4	4	4
10	Kapitalni transferi	740000	363	387	315	336	329
10.1.	Kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	741000	0	0	0	0	0
10.2.	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti	742000	363	387	315	336	329
10.2.1.	Kapitalni transferi od Federacije	742112	196	235	215	226	209
10.2.2.	Kapitalni transferi od Kantona	742114	167	152	100	110	120
10.2.3.	Kapitalni transferi od nevladinih izvora	742200	0	0	0	0	0
			66	250	159	162	163
	PRIMICI		66	250	159	162	163
11	Primici (11.1.+ 11.6. + 11.8.)		66	250	159	162	163
11.1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	811110	66	250	159	162	163
11.2.	Primici od privatizacije	811120	0	0	0	0	0
11.3.	Kapitalni grantovi od nevladinih izvora	811130	0	0	0	0	0
11.4.	Ostali kapitalni primici	811900	0	0	0	0	0
11.5.	Kapitalne potpore iz nostranstva	812100	0	0	0	0	0
11.6.	Kapitalne potpore od ostalih nivoa vlasti (11.7.1. - 11.7.8.)	812210	0	0	0	0	0
11.7.1.	Primljeni grantovi od Države	812211	0	0	0	0	0
11.7.2.	Primljeni grantovi od Federacije	812212	0	0	0	0	0
11.7.3.	Primljeni grantovi od Republike Srpske	812213	0	0	0	0	0
11.7.4.	Primljeni grantovi od kantona	812214	0	0	0	0	0
11.7.5.	Primljeni grantovi od gradova	812215	0	0	0	0	0
11.7.6.	Primljeni grantovi od općina	812216	0	0	0	0	0
11.7.7.	Primljeni grantovi od inostranih zajednica	812217	0	0	0	0	0
11.7.8.	Primljeni grantovi od ostalih nivoa vlasti	812219	0	0	0	0	0
11.8.	Primljene uplate datih zajmova i povrata učešća u kapitalu	813000	0	0	0	0	0
			0	0	0	0	0
			0	0	0	0	0
12	FINANSIRANJE (ukupno od r.br.36. do r.br.37.)		0	0	0	0	0
	Dugoročni krediti i zajmovi	814000	0	0	0	0	0
	Kratkoročni krediti i zajmovi	815000	0	0	0	0	0
	Neraspoređeni višak prihoda	590000	1.758	823	921	928	935

Projekcija prihoda po ekonomskoj klasifikaciji na nivou podkategorije za period 2024. – 2026. godine

Podkategorija	Vrsta prihoda	Realno 2022.	Plan za 2023.	Projekcija		
				2024.	2025.	2026.
	I Porezni prihodi	5.228.000	5.365.000	5.532.000	5.597.000	5.642.000
711	Porez na dobit pojedinaca i preduzeća (porez na dohodak od 01.01.2009.godine)	0	0	1.000	1.000	1.000
713	Porezi na plaće (porez na dohodak od 01.01.2009.godine)	0	0	1.000	1.000	1.000
714	Porez na imovinu	421.000	468.000	468.000	468.000	469.000
715	Domaći porezi na promet dobara i usluga	0	0	0	0	0
716	Porez na dohodak	1.271.000	1.434.000	1.465.000	1.254.000	1.297.000
717	Prihodi od indirektnih poreza	3.536.000	3.463.000	3.597.000	3.873.000	3.874.000
719	Poseban porez na plaću	0	0	0	0	0
	II Neporezni prihodi	1.962.000	1.912.000	2.004.000	2.005.000	2.017.000
721	Prihodi od poduzetničke aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	29.000	28.000	31.000	33.000	36.000
722	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	1.931.000	1.880.000	1.965.000	1.963.000	1.972.000
723	Novčane kazne po općinskim propisima	2.000	4.000	8.000	9.000	9.000
	III Tekuće potpore – grantovi i donacije	1.653.000	1.689.000	1.685.000	1.675.000	1.681.000
731	Potpore iz inostranstva	25.000	150.000	150.000	150.000	150.000
732	Tekuće potpore viših nivoa vlasti	1.616.000	1.537.000	1.531.000	1.521.000	1.527.000
	IV Donacije	12.000	2.000	4.000	4.000	4.000
733	Donacije	12.000	2.000	4.000	4.000	4.000
741	Kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0

742	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti	363.000	387.000	315.000	336.000	329.000
811	V Kapitalni primici	66.000	250.000	159.000	162.000	163.000
	Primici od prodaje stalnih sredstava	66.000	250.000	159.000	162.000	163.000
	UKUPNO	9.272.000	9.603.000	9.695.000	9.775.000	9.832.000

Ukupni porez na dohodak (porez na dobit građana – zaostali porez, porez na plaću i radnu snagu – zaostali porez i prihodi od poreza na dohodak – po novom Zakonu o porezu na dohodak), koji predstavlja sintetički izraz dosadašnjih poreza građana, u 2023. godini se planira u iznosu od 1.434.000 KM i za 12,82 % su veći od realizovanih u 2022. godini. Projekcije poreza na dohodak za 2024. godinu iznose 1.465.000 KM, za 2025. godinu 1.254.000 KM i za 2026. godinu u iznosu od 1.297.000 KM.

Iz tabelarnog pregleda, također je vidljivo da se ukupni prihodi od poreza u 2023. godini očekuju u iznosu od 5.365.000 KM i veći su u odnosu na realizovane u prethodnoj godini za 2,62 % i predstavljaju 55,87 % ukupnog prihodovnog potencijala 2023. godine. Projekcija ukupnih prihoda od poreza u 2024. godini je 5.532.000 KM, dok se u 2025. godini očekuje rast ukupnih prihoda od poreza za 1,17 % u odnosu na iste u 2024. godini i iznose 5.597.000 KM. Prema projekcijama Općine Maglaj ukupni prihodi od poreza u 2026. godini iznose 5.642.000 KM ili 0,80 % više u odnosu na 2025. godinu i predstavljaju 57,38 % prihodovnog potencijala 2025. godine.

Neporezni prihodi planirani su u iznosu od 1.912.000 KM u 2023. godini, a prema projekcijama, 2.004.000 KM u 2024. godini, 2.005.000 KM u 2025. godini ili 0,05 % više u odnosu na 2024. godinu i 2.017.000 KM u 2026. godini ili 0,60 % više u odnosu na 2025. godinu.

Od tekućih transfera i donacija u 2023. godini očekuje se 1.689.000 KM ili 2,18 % više u odnosu na realizaciju 2022. godine. Prema projekcijama u 2024. godini od tekućih transfera i donacija se očekuje 1.685.000 KM ili 0,24 % manje u odnosu na 2023. godinu, 1.675.000 KM u 2025. godini ili 0,60 % manje u odnosu na 2024. godinu, 1.681.000 KM u 2026. godini ili 0,36 % više u odnosu na 2025. godinu.

Kapitalni transferi za period 2024.-2026. godine procijenjeni su u iznosu od 315.000 KM za 2024. godinu, 336.000 KM u 2025. godini i 329.000,00 KM u 2026. godini. Primici u 2023. godini se planiraju u iznosu od 250.000 KM, te prema projekcijama u 2024. godini iznose 159.000 KM. Primici u 2025. godini, prema projekcijama iznose 162.000 KM, a isti se i u 2026. godini procjenjuju na iznos od 163.000 KM.

Na osnovu iznesenog se vidi da ukupni Budžet Općine Maglaj u 2023. godini iznosi 9.603.000 KM ili 3,57 % više u odnosu na realizaciju prethodne 2022. godine.

Prema projekcijama Budžet Općine Maglaj u 2024. godini iznosi 9.695.000 KM ili 0,96 % više u odnosu na 2023. godinu, u 2025. godini iznosi 9.775.000 KM ili 0,83 % više u odnosu na 2024. godinu, i u 2026. Budžet Općine Maglaj, prema projekcijama, iznosi 9.832.000 KM ili 0,58 % više u odnosu na Budžet 2024. godine.

Rizici ostvarenja projiciranih prihoda mogu biti:

Ključni rizik za ostvarenje projiciranih prihoda bi mogle predstavljati interne dinamike u BiH koje se manifestuju kroz komplikovan sistem donošenja odluka. Eventualni zastoj u reformskim procesima gotovo sigurno bi se negativno odrazio i na ekonomski rast. Srednjoročno, postoji rizik migracije stanovništva što bi uz ostalo moglo rezultirati smanjenjem produktivnosti rada i sporijim rastom BDP-a.

Najveći rizik po pozitivne promjene na tržištu rada predstavljaju eventualna odstupanja, odnosno neprovođenja planiranih strukturnih reformi. Na kretanje ukupnog nivoa cijena uticaj bi mogli imati interni (promjene cijena komunalija, povećanje akciza), kao i eksterni faktori (primarno kretanje cijena sirove nafte i hrane), te bi svako povećanje cijena koje je brže od pretpostavljenog u osnovnom scenariju moglo uvećati nivo inflacije.

Eksterno okruženje predstavlja ključnu strukturnu odrednicu domaće ekonomije, pa stoga i ključni rizik po ekonomski rast leži u eventualnom slabljenju izvozne tražnje, što bi dovelo do smanjenja izvoza bh. proizvoda na inostrana tržišta, posebno izvoza na tržišta zemalja EU, kao i nepredviđene promjene poreznih politika (odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele indirektnih poreza i nepredviđene promjene istih i dr.).

Razvoj drugih događaja (elementarne nepogode, promjena nivoa zaduženosti, rad porezne administracije i dr.), te administracija poreznog sistema predstavlja rizik po projekcije prihoda. Porezni prihodi zavise od unaprijedenja usklađenosti BiH institucija i entiteta s jedne strane i svih nivoa vlast unutar Federacije BiH s druge strane, pogotovo kad su u pitanju prognoze prihoda od indirektnih poreza.

Projekcije su rađene pod pretpostavkom da neće doći do prijenosa nadležnosti, sa nivoa Federacije BiH i kantona na nivo općina, ili pak da će prijenos nadležnosti pratiti i prijenos odgovarajućih neophodnih finansijska sredstva za finansiranje istih.

Obradivač:

Senada Alibajraktarević

